

KANGASALA

Matkailuopas 2021

Tavataan posti- korttimaisemissa!

Kangasala tunnetaan pitkästä, vesistöjen ympäröimästä harjuronostaan ja neljästä näkötornistaan, joihin nouseaan ihaillemaan maisemia ja auringonlaskuja. Vireä ja viehättävä kaupunki sijaitsee Pirkanmaalla Tampereen naapurissa, loistavien kulkuyhteyksien päässä.

Kangasalla on lomailtu, rentouduttu ja inspiroiduttu jo 1800-luvulta lähtien. Nykyään luontoelämykset, kiehtovat kohteet, vireä kulttuurielämä lukuisine tapahtumineen ja tekemisen draivi houkuttelevat tulijoita läheltä ja kaukaa.

Tänä vuonna koronaviruspandemia vaikuttaa matkailukohteiden toimintaan ja erityisesti tapahtumiin. Kannattaa siis varmistaa tapahtuman ajankohtaiset tiedot ja mahdolliset turvallisuusasiat järjestäjän omilta sivuilta.

Tervetuloa Kangasalle – Kesäpäivän kulttuurikaupunki kutsuu ympäri vuoden!

Laura Pekkala
matkailu- ja markkinointipäällikkö
Visit Kangasala

**Tutustu Kangasalan viralliseen
matkailusivustoon osoitteessa
[visitkangasala.fi](https://www.visitkangasala.fi)**

Matkailuneuvonta

Kangasalan matkailuneuvonta palvelee Kangasala-talossa, Kangasalan keskustassa. Avoimna ti-la klo 11–16. Tarkista poikkeusaukioloajat: [visitkangasala.fi](https://www.visitkangasala.fi)

Kuohunharjuntie 6, 36200 Kangasala
p. 050 315 2854
info@visitkangasala.fi

Jaa tunnelmasi [#VisitKangasala](https://twitter.com/VisitKangasala)

Kangasala pähkinänkuoressa

- perustettu **1865**
- pinta-ala **871 km²**,
josta vesistöjä **213 km²**
- asukkaita yli **32 000**
- kesämökkejä yli **4 500**

Lisätietoja: [kangasala.fi](https://www.kangasala.fi)

**Ota opas –
Koet enemmän!**

Pirjo Tulenheimo
Kangasalan matkailuoppaat
p. 040 519 1098
pirjo.tulenheimo@gmail.com

Kangasala on lähellä!

20 minuuttia Tampereelta

2 tuntia Helsingistä

Tänne on helppo tulla

Autolla

Kangasalan läpi kulkee kaksi valtatietä: VT 9 Jyväskylään ja VT 12 Lahteen.

Pyörällä

Kangasala sijaitsee Pyhäjärvireitin varrella, Tampereelta matkaa kertyy 18 km.

Lue lisää: pyhanasi.fi

Bussilla

TAMPEREELTA

Tampereen seudun joukkoliikenne kulkee Tampereelta Kangasalle monta kertaa tunnissa. Keskustaan kulkevat linjat 40A/B, 42 ja 43.

Katso aikataulut: reittiopas.tampere.fi

Kaukoliikenteen Matkahuolto ja Onnibus pysähtyvät mm. keskustan bussilaiturille.

Junalla

Lähin rautatieasema on Tampereella. Paikallisliikenteen bussit kulkevat rautatieasemalta Kangasalle.

Lentäen

Lähin lentoasema Tampere-Pirkkala on 35 kilometrin päässä.

Sisällys

Kesäpäivä Kangasalla 2.0 - ideoita lomalle	6
Lasten Kangasala	8
Arboretum Frick - Kesän uutuus!	10
Musiikki ja tapahtumat	14
Kulttuuri	20
Vanhat autot	26
Luonto ja retkeily	28
Aktiviteetit	32
Maaseutu	36
Ruoka ja juoma	40
Lähiaruoka ja puodit	46
Saunat	48
Majoitus	52
Kartta	54

Jyväskylä 143 km
Tampere 18 km
Turku 170 km
Helsinki 170 km
Lahti 114 km
Hämeenlinna 65 km
KANGASALA

Tekstit: Laura Pekkala, Janica Brander, Eila Lokka, Jyrki Siukonen, Tiia Ennala, Senni Jalonen

Kuvat: Tiia Ennala, Rami Valonen, Lassi Välimaa, Emilia Hakomäki, Ismo Santapukki, Pasi Tiitola, Erkki Frick, Merja Palin, Meelis Niin, Reetta Muranen, Tuomas Uusheimo, Johanna Jeronen, Jari Salopino, Julia Saviranta, Outi Pettersson, Kangasalan matkailukohteet

SAARIKYLÄT s. 36

PAAKARI s. 40

ARBORETUM FRICK s. 10

Matkailuvuoden parhaat 2021

Satumainen Arboretum Frick avautuu yleisölle toukokuussa

Harrastajapuutarhuri Erkki Frick on rakentanut yksityistä arboretumiaan Kangasalle yli 30 vuoden ajan. Nykyään 3,2 hehtaarin puutarhassa on 14 lajistoltaan ja tunnelmaltaan erilaista puustikkoa, harvinaisia puita sekä satoja kukkivia puita ja pensaita kuten alppiruusuja, atsaleoja, ruusuja ja pioneita. Ensi kertaa yleisölle avautuva Arboretum Frick on jokaisen puutarhojen ja kauneuden ystävän ykköskohde. **Lue lisää s. 10.**

Laavuretki vai luolaseikkailu?

Kangasalla upea luonto on lähellä kaikkialla. Retkeily metsissä, harjuilla ja vesillä on tehty helpoksi, ja sopivia reittejä on niin päiväretkeilyyn kuin pidempäänkin patikointiin. Kivoja kohteita löytyy laavuista luoliin, ja aktiivinen lomalainen nauttii luonnosta pyörillä, satulassa, meloen, retkiluistellen tai vaikkapa avovesiuiden. **Lue lisää s. 36.**

Reidar Särestöniemi – Lappilaista luontoa Kangasalan kesässä

Värikylläisiä, vahvoja maalauksia. Lappilaista maisemaa, riekkoja, taivaanjaaroja ja muita eläin- ja fantasiahahmoja. Reidar Särestöniemi kuvasi tunnusomaisella tavallaan kotiseutunsa pohjoista luontoa ja eläinaiheita. Yhden Suomen tunnetuimmista ja rakastetuimmista taiteilijoista näyttely nähdään Kimmo Pyykkö -taidemuseossa 3.7.-26.9.2021. **Lue lisää s. 24.**

Laadukasta ja helppoa hotellimajoitusta keskustassa

Kesällä 2020 avattu Hotelli Kuuhu sijaitsee loistavalla paikalla Kangasalan keskustassa, valtatie 12:n varrella. Modernilla itsepalvelukonseptilla toimivassa hotellissa on raikkaasti sisustettuja 2-4 hengen huoneita, joista avautuvat kauniit näköalat viereiselle Kirkkojärvelle tai keskustaan. Uimahalli Kuuhun kahvila, alakerran sushiravintola ja keskustan yritykset palvelevat majoittujia. Pysäköinti onnistuu helposti viereisessä parkkihallissa. **Lue lisää s. 52.**

MUSEOT JA GALLERIAT s. 20

Oksalla ylimmällä – Kangasalan näkötornit

HARALANHARJUN NÄKÖTORNI

Sakari Topeliuksen Kesäpäivä Kangasalla -runon syntysija on nimetty valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi. Tornilla on kesäisin kioskikahvio.

Haralanharjuntie 142

VEHONIEMENHARJUN NÄKÖTORNI

Vehoniemenharjulta on hienot näkymät Roineelle Saarikyltiin ja aina Valkeakoskelle saakka. Kahvittele naapurissa Vehoniemen Automuseolla.

Vehoniemenharjuntie 78

KIRKKOHARJUN NÄKÖTORNI

Vuonna 1931 valmistuneesta funkkinäkötorvista avautuvat maisemat pohjoiseen Vesijärvelle ja etelään Kirkkojärven yli Roineelle. Kirkkoharjun kahvila avautuu keväällä 2021.

Pysäköinti: Tapulintie 6

KEISARINHARJUN NÄKÖALATASANNE

Suomen ensimmäinen näkötorni nousi Keisarinharjulle 1918 Aleksanteri I:n vierailun kunniaksi. Nykyinen tasanne on vuodelta 2006.

Lähtö ja pysäköinti: Mobilia, Kustaa Kolmannen tie 75

VANHAT AUTOT s. 26

LUONTO JA RETKEILY s. 28

SAUNAT s. 48

Kesäpäivä Kangasalla 2.0

Kesäpäivä Kangasalla on klassikko – lumoavaa luontoa ja iloisia ihmisiä. Päivitimme klassikon nykypäivään ja tuloksena on kolme retkipäivää täynnä elämyksiä. Valitse suosikkisi ja laadi oma päiväsi tämän oppaan avulla. Nähdään Kangasalla!

Lisää vinkkejä: visitkangasala.fi

Luonnossa liikkujan lempiloma

KIRKKOHARJUN ULKOILU- JA VIRKISTYSALUE

Päivä käynnistyy komeissa maisemissa Kirkkoharjun ja Kyötikkälän liikuntareiteillä. Valittavana on polkujuoksua, maastopyöräilyä hyväkuntoisilla reiteillä tai virkistävää kävelyä raikkaassa ilmassa. Harjumaasto korkeuseroineen tarjoaa haastetta kovakuntoisellekin. Reitien varrella luonnonsuojelualueella on Isolukko, maamme suurimpiin kuuluva harjukuoppa eli suppa.

SOROLAN KUNTOPORTAAT

Matka jatkuu Sorolan kuntoportaille, tuttavallisemmin Sorolamportaille, jossa testataan todellinen kunto. Kuka on nopein 316 askelman portaissa? Kahvit nautitaan tunnelmallisesti nuotiopaikalla.

RAVINTOLA KONNICHWA

Urheilun päätteeksi maistuu ruoka. Kangasalan keskustassa syödään herkullista sushia ja muita aasialaisia makuja runsaasta buffetista.

ULKOILIJAN OSTOKSET

Ennen kotimatkaa piipahdetaan ekologisia retkeilytarvikkeita myyvän Treeline.fi:n myymälässä. Ulkoiluun sopivia kotimaisia vaatteita löytyy myös Tam-Silkin tehtaanmyymälästä.

Liikuntaloma luonnossa tarjoaa haastetta ja yhdessäoloa!

Nautiskelijan hemmotteluloma

HONKASEN PUUTARHA JA ARBORETUM FRICK

Aamu alkaa värikylvyllä Honkasen puutarhalla kukkaloistossa. Sen jälkeen matka jatkuu kauneuden ystävän unelmakohteeseen, Arboretum Frickiin. Yleisölle avattu yksityinen puutarha hurmaa satoine kukkivine puineen ja pensaineen. Kahvit nautitaan Kahvila Ruusu-uudessa tai omalla piknik-viltillä.

RAVINTOLA ARYANA

Puutarhojen vehreydestä siirrytään makumatkalle. Afganistanilainen ravintola Aryana kuljettaa nautiskelijan Keski-Aasian ja silkkien keittiöihin.

ILOSI PILATES-PAJA

Jooga ja pilates ovat hemmottelua koko kropalle. Valikoimissa ryhmä- tai yksityistunteja. Miltä kuulostaisi mindfulness tai rentoutus ulkona luonnossa?

UIMAHALLI KUOHU

Kuohun poreissa ja saunan lämmössä on hyvä rentoutua. Ohjelmaan sopii myös hieronta tai jalkahoito.

AURINGONLASKU NÄKÖTORNISSA

Kangasalan kauniit maisemat ovat aikojen saatossa hurmanneet taiteilijoita ja kuninkaallisia. Nautiskelijan loma päättyy auringonlaskua ihailien jollakin Kangasalan neljästä näkötorresta.

Nautiskelijan hemmotteluloma sopii lahjaksi rakkaalle tai ystävälle!

Kultturellin kulinaristin loma

KIMMO PYYKKÖ -TAIDEMUSEO

Päivä alkaa Kangasala-talon Kimmo Pyykkö -taidemu-
seosta, jossa tutustutaan kuvanveistäjä Kimmo Pyy-
kön taiteeseen ja vaihtuviin näyttelyihin. Samalla ihail-
laan rakennuksen palkittua modernia arkkitehtuuria.

VATIALAN KAPPELI

Arkkitehtuuriin tutustutaan myös Viljo Rewellin suun-
nittelemassa Vatialan siunauskappelissa. Vuonna
1962 valmistunut kappeli on modernin arkkitehtuurin
merkkiteos, oikea rakennustaiteen helmi.

RAVINTOLA PAAKARI

Lounasta nautitaan Paakarissa, ranskalaisen hienostu-
neissa tunnelmissa. Kolmen ruokalajin menu sisältää
vaikkapa erinomaisesti valmistettua kalaa.

KESKUSTAN KÄVELYKIERROS

Kävelykierroksella tutustutaan keskustan kulttuuri-
kohteisiin. Joko tunnet Kangasalan Kaarinat ja veri-
kiven tarinan? Lopuksi noustaankirkkoharjun funk-
kisnäkötorniin kahville. Vaihtoehtona on myös 17
kilometrin mittainen ääniopastettu Kulttuuripyöräily.

KANGASALA-TALO

Illalla palataan Kangasala-taloon, joka täyttyy iloi-
sista ihmisistä. Konserttielämyksen väliajalla koho-
tetaan maljat ikkunasta näkyvälle kauniille harmaa-
kivikirkolle.

Kulttuuriloma sopii nautittavaksi yksin, kaksin tai po-
rukalla!

Kesäpäivän muistilista:

- Vauhtia vesiskootterilla
- Rentouttava kimpunsidonta- tai kranssikurssi
- Wine & Yoga omalle porukalle
- Vaellusreissu ihanilla issikoilla
- Elämuskalastusta Kaivannossa
- Suppailua tai melontaretki
- Parhaat naurut kesäteatterissa
- Patikointia Laipanmaassa
- Autoklassikoita ja nostalgiaa automuseoissa
- Pikniklounas koko kaupungin kesken
- Kesäilta Vesaniemen rannalla

Letkeä loma lasten kanssa

Kangasala on pullollaan uusia seikkailuja koko perheelle. On luontoretkiä ja luolalöytöjä, vesileikkejä ja vanhoja autoja. Sadesäällä suunnataan keskustan Kulttuurikortteliin leffaan ja taidemuseoon.

Poimi alta lomavinkit, Kangasalla viihtyy koko porukka! Lisää ideoita: visitkangasala.fi

Luontoseikkailuja

Eväsretki laavulle on mukava tapa liikkua luonnossa lasten kanssa. Kangasalla on useampikin laavu, joissa pysäköinti on lähellä, ja jonne pääsee sulan maan aikaan lastenvaunuilla. Kirkkojärven kulttuuri- ja luontopolku keskustassa on osittain esteetön, Vehoniemen luontopolulla liikutaan haastavammassa maastoissa.

Pohtiolammen sääksikeskuksella kiikaroidaan sääksien saalistussyökyjä lintutornista. Alueella on myös minigolfrata, leikkivälineitä sekä ravintola. Pihasta lähtee luontopolku Sarsan muinaismuistoalueelle.

Jännitystä etsivä suuntaa Lempokiven ja Ohtolan Pirunkallion luoliin. Mäyrävuoressa luola on suuren hienokiven alla. Lisää retkeilyvinkkejä s. 32.

Eläinystävää

Kotieläimiä ihmetellään ja rapsuttellaan kesäisin Aholaidan lammastilalla, Haaviston luomutilalla, Violan Puodin pihapiirissä Kuhmalahdella ja Lastentalo Tähtirannan tapahtumissa.

Löytöretkelle!

Lasten Löytöretki -tapahtumaviikolla 28.6.-4.7. kaupunki on täynnä monenlaista ohjelmaa.

Lue lisää: lastenloytoretki.fi

Autojen pärinää

Auto- ja tieliikennemuseo Mobiliassa riittää puuhaa koko päiväksi. Erikoiset vanhat autot ihmetyttävät, ja rallimuseossa voi testata omia ajotaitojaan nostagisella Sega Rally -pelillä. Kesällä pienille autoilijoille on liikennepuisto polkuautoineen, leikki-puisto ja uimaranta.

Vehoniemen Automuseo sijaitsee harjulla, jonka näkötorniin on jännittävää kiivetä katsomaan maisemia. Kahvion tuoreet munkit nostavat sokeriset suupielet korviin saakka. Iltahämärässä harjulla kannattaa pitää silmät auki, sillä Vehoniemessä asuu kettu. Tänä vuonna valkohäntäisiä eläinystäviä voi kohdata myös museossa. Lisää vinkkejä autofaneille s. 30.

Taidetouhuja ja teatterin taikaa

Kulttuurikortteli kutsuu keskustassa. Kangasala-talon K-Kinossa viihdytään leffassa ja Kimmo Pyykkö -taidemuuseumissa tutkitaan taidetta. Kangasalan kirjastossa on monenlaista puuhaa ja tapahtumia lapsille.

Teatterin taikaa lapsille tarjoilevat Kangasalan Pikkuteatteri ja Nukketeatteri Hupilainen.

Lisätietoja pikkuteatteri.fi ja hupilainen.fi

Pulahda ja polski

Kangasalla riittää uimarantoja. Vesaniemessä kuluu koko päivä ja tekemistä riittää hyppytorneista sup-laudan vuokraukseen. Lapsiystävälliset rannat löytyvät myös Liutusta ja Mobiliasta. Uimarannat löytyvät kartalta s. 54.

Vesipedot nauttavat myös uimahalli Kuohun huimasta 40 metrin vesiliukumäestä ja aikuiset rentoutuvat päästessään vesiputousaltaan lämpöön.

Majoitu ja syö

Uimahallin vieressä sijaitseva Hotelli Kuohu sopii mainiosti lapsiperheille. Ruokahuolto on helppoa, sillä kaikissa huoneissa on jääkaapit ja mikrot. Valmiiseen pöytään pääsee alakerran sushiravintolassa, uimahalli Kuohun kahviossa tai keskustan ravintola Pepperissä.

Vauhdikkaat vinkit:

- Kartingia Lentolassa**
Lentola Green Karting Park | pirka.fi
- Frisbeegolfia Ranta-Koivistossa**
Atrakuja | frisbeegolfradat.fi
- Skeittausta ja scoottausta Pitkäjärvellä**
Pitkäjärven koulun skeittipuisto, Junatie 5
- SUP-lautoja ja kanootteja vuokrataan**
Vesaniemen uimarannalla ja Haaviston tilalla Saarikylissä. Kaupunkikanootteja saa lainaksi Liutun rannasta, Kaivannon keitaalta tai Kuhmalahdelta Siuronsalmen uimarannalta. Lisätietoja s. 34 tai kaupunki-infosta p. 044 481 3022.
- Sorolan liikunta- ja virkistyspuisto**
Hiihtoa, mäenlaskua, maasto- ja bmx-pyöräilyä
Asemantie 179 | kangasala.fi

Kesän uutuuskohde
valloittaa kukkaloistollaan!

LUONTO

Arboretum Frick syntyi rakkaudesta kauneuteen

Harrastajapuutarhuri Erkki Frick perusti Kangasalan Liuksialaan 1980-luvulla oman arboretumin, Arboretum Frickin. Tänä päivänä sieltä löytyy peräti 14 erilaista puistikkoa, joilla jokaisella on oma lajistonsa ja tunnelmansa. Aiemmin puutarhaan on voinut tutustua vain kutsuttuna, mutta toukokuussa 2021 Arboretum Frick avautuu vierailukohteena kaikille puutarhojen ja kauneuden ystäville.

Puiden keräilystä liikkeelle

Kaupunkilaisena itseään pitänyt **Erkki Frick** huomasi vuonna 1981 ostaneensa vaimonsa **Leilan** kanssa entisen Liuksialan kartanon mailta aikanaan lohkotun autiltilan, jonka päärakennus oli ollut kaksi vuotta kylmillään.

”Piha kasvoi nokkosta ja vadelmikkoo ja ympärillä umpitiheää kuusimetsää. Kun saimme talon asumiskuntoon, aloimme raivata pihaa”, hän kuvailee.

Hän innostui alppiruusuista jo 1980-luvun lopulla Viron Hiidenmaalla. Vuosittaiseksi pyhiinvaelluspaijaksi muodostui kuitenkin Arboretum Mustila Elimäellä. Se on yksi Pohjois-Euroopan huomattavimmista arboretumeista.

”Kun tulimme ensimmäisen kerran Mustilasta kotiin, innostuin keräämään puita ja alppiruusuja. Kaadatin tuosta ympäröivästä metsästä lähes puolet puista pois, jotta sain tilaa istuttaa uutta”, hän muistelee.

“ **Arboretum on Erkki Frickin harrastus ja intohimo, johon käytettyjä tunteja hän ei laske työksi.** ”

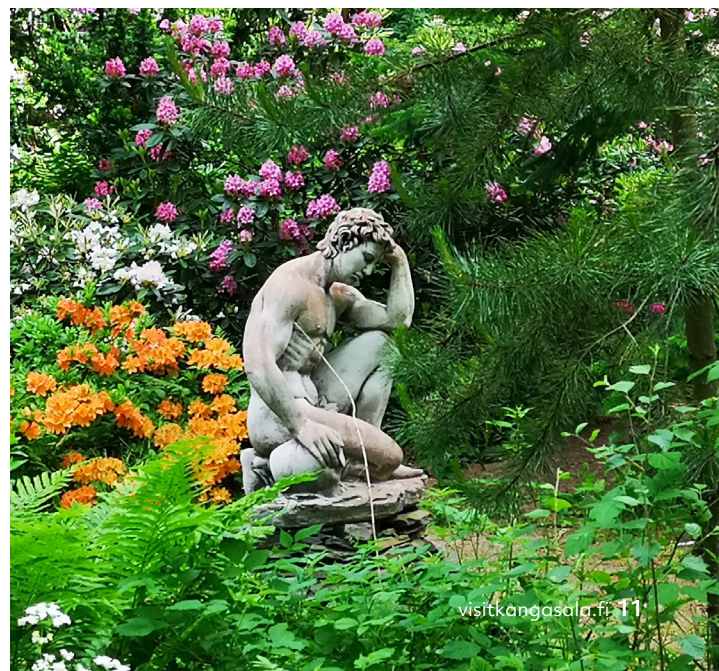
Samalla hän opiskeli puihin liittyviä asioita kirjoista, kunnes oivalsi, ettei hänen tarvitse toimia kuin tiedemies.

”Tajusin, että tieteellisen tarkkuuden sijasta haluan tehdä arboretumistani mahdollisimman kauniin kokonaisuuden. Liityin 1990-luvun lopulla Rhododendron-kerhoon. Kävin heidän tapaamisissaan ja näin lisää alppiruusupuistoja. Aloin myös itse lisätä alppiruusuja ja atsaleoja siemenistä.”

Satojen lajikkeiden puutarha

Arboretum Frickin rinnetontti käsittää 3,2 hehtaaria ja jakautuu metsäpuutarhaan ja maisemapuutarhaan. Puita ja pensaita kasvaa siellä lähes 500 eri lajia tai lajiketta. Perennoja Erkki Frick ei ole edes laskenut. Hän hoitaa koko puutarhan lähes yksin.

Harvinaisimpia lajeja arboretumissa ovat mm. erilaiset hevoskastanjat, trumpettipuu, Kiinan saarni, Turkin tammi ja valeakaasia. Löytyypä metsästä viisi mämmuttipetäjääkin sekä maailman vanhimmaksi elävä puulaji, hidaskasvuinen vihnemänty. Se on nyt kymmenen vuotta vanha, mutta vasta 40 senttimetriä korkea.

Puiden ja kukkien lisäksi Erkki Frick on luonut puutarhaansa kauneutta ja mystistä tunnelmaa erilaisilla tiloilla, muureilla ja pat-sailla.

Puutarhakierroksen jälkeen voi nauttia kesäpäivästä piknik-viltillä tai kahvila Ruusupuussa.

Alppiruusuihin ja atsaleoihin ihastuneen Erkki Frickin suosikkipaikka arboretumissa on *Alppiruusurinne*, jossa kasvaa lisäksi harvinaisia puita. Lempipaikka löytyy Alppiruusurinteen takaa. Siellä sijaitsee rauhallinen aukio, *Mineaniitty*, joka on saanut nimensä Erkki Frickin pojantytären mukaan.

“Mineaniitty on kesällä erittäin kaunis, kun siellä kukkii erilaisia kukkapuita, -pensaita ja perennoja, muun muassa orkideoja”, hän kertoo.

Suosikkipuulajikseen Erkki Frick mainitsee hevostastanjan.

“Kun isäni kuoli, istutin hänelle kuolinpäivänä pienen hevostastanjan muistopuuksi etupihalle. Sen lisäksi, että se muistuttaa isästä, puu on kaunis kukkiessaan.”

“Kukista suosikkejani ovat pionit, ”pihojen ferrarit”, joita löytyy täältä toistasataa.”

Alppiruusurinteen päältä löytyy pieni lehmuskuja *Unter den Linden*, hiljaisuuden puutarha,

buddha-patsaineen. Rinteen yhteydessä on myös *Magnoliapuutarha*.

Niityltä lähtevän kiemurtelevien polkujen osuudella Frick kasvattaa alppiruusuista polun ylle kaareutuvaa holvia. Mallin hän on saanut Ruotsista Sofieron puutarhasta.

Alppiruusurinne kukkii lähes koko alkukesän.

“Kun alppiruusut ja atsaleat ovat kukkineet, ruusujen ja pionien pääkukinta alkaa kesä–heinäkuun vaihteessa”, Frick kuvailee.

Inspiraatiota ympäri maailmaa

Erkki ja Leila Frick matkustavat paljon. Innokas puutarhuri kerää ideoita Suomen lisäksi ympäri maailmaa. Mukana kulkee muistikirja, johon hän kirjaa ideoita. Ne voivat muhia alitajunnassa jopa 15 vuotta ennen toteuttamista.

“Aina kun matkustamme jonnekin, etsimme sieltä rasti-
pisteiksi puutarhoja”, entinen suunnistaja hymyilee.

“Esimerkiksi kun matkustimme Pariisiin, vierailimme kaupunkipuutarhoissa ja kuvataiteilija **Claude Monet**’n puutarhassa Givernyssä.”

Hänen suosikkimaansa on Irlanti, jossa hän on matkustellut laajasti moottoripyörällä ja telttaillen.

“Olen kiertänyt opaskirjan kanssa lähes kaikki Irlannin arboretumit”, hän kehaisee.

Suosikkipuutarhoja löytyy myös Kiinasta, Roomasta Italiasta, Ruotsin Göteborgista sekä Puolasta.

“Ihanne-arboretumini on kaunis ja siellä on laadukkaita palveluita, kuten kunnan ravintola, josta saa hyvää, luonnonläheistä ruokaa. Siellä järjestetään erilaisia tapahtumia kuten opastettuja kierroksia, konsertteja ja teatteria”, hän luettelee.

“Pekingissä huomasin, että musiikin voi yhdistää luontevasti puutarhaan. Siellä ihmiset menevät puistoihin piknikille omien eväiden kanssa ja nauttivat kauniista luonnosta ja hiljaisesta taustamusiikista. Siellä puutarha on paikka rauhoittumiseen.”

Teksti: Eila Lokka

Kuvat: Erkki Frick, Tiia Ennala, Merja Palin

SALAINEN PUUTARHA AVAUTUU YLEISÖLLE

Arboretum Frick
Kotihaantie 20, 36200 Kangasala
p. 040 731 0922
arboretumfrick.fi

Avoinna 16.5.-15.8.2021 to ja su klo 12-16.

Liput 5/3 €, alle 6-vuotiaat 0 €
Opastettu kierros 80 €/ryhmä

Kahvila Ruusupuu palvelee kävijöitä
aukioloaikoina. Ennakkotilaukset
p. 044 520 7077 tai
tiedustelut@koivistonkestikievari.fi

MUSIIKKI

Urkuja, rokkia ja irkkumusiikkia – Musiikin Kangasala on monipuolinen

Kangasalla on pitkät perinteet musiikkipitäjänä. Yli sadan vuoden ajan paikkakunta tunnettiin etenkin urkutehtaastaan, jossa valmistettiin valtaosa Suomen uruista ja harmoneista. Nykypäivänä kulttuurikaupunki yhdistää arvokasta historiaansa uusiin raikkaisiin avauksiin musiikin saralla. Musiikki soi lukuisissa tapahtumissa, lasten harrastustoiminta on aktiivista ja Kangasala-talo kutsuu musiikintekijöitä ja -ystäviä ympäri Suomen.

Kangasalan musiikkielämässä on tapahtunut viime vuosina paljon. Uusia tapahtumia on syntynyt ja vuonna 2021 kaksi uutta festivaalia, *Urkupäivät Kangasalla* ja *Kangasala Classic -kamarimusiikkifestivaali*, näkevät päivänvalon.

Keväisin Kangasalan valloittaa kansainvälinen *Kangasala Irish Festival*, jossa on vierailut eturivin muusikkoja ja tanssijoita Irlannista ja Suomesta. Elokuussa järjestetään kulttimaineeseen nousut country-, rock- ja bluesmusiikkiin keskittyvä *RaiKKu rokkaa ja rakastaa* -festivaali. Myös tuulimyllyn alta kajahtaa kesäisin, kun Haaviston tilalla Saarikylissä koetaan muusikko **Heikki Salon** käynnistämä Suomen sympaattisin musiikkifestivaali *Myllyrock*.

Kangasala-salissa soivat tyylikkäästi rock ja klassinen

Musiikkikaupunki Kangasalan todellinen sydän lyö Kangasala-talossa, kaupungin keskustaan vuonna 2015 avatussa kulttuurikeskuksessa. Kangasala-talo houkuttelee normaalina vuonna yli 50 000 kävijää konsertteihin, elokuviin, taidemuseoon ja erilaisiin tapahtumiin.

"Kangasala-talon vahvuus on monipuolisuus", kertoo toimitusjohtaja **Timo Kotilainen**.

"Konserttitalin tekniikka on ajanmukaista ja akustiikka voidaan muuttaa eri musiikkityyleille sopivaksi. Tämä on harvinaista, sillä yleensä monitoimisaleissa kaikki musiikkityylit eivät pääse oikeuksiinsa."

Tämän vuoden musiikkikattaus ulottuu kitararokista klassiseen musiikkiin. Keväällä lavalle nousee huippukitaristeja kuten **Erja Lyytinen**, **Costello Hautamäki**, **Heikki Silvennoinen** ja **Andy McCoy**. Ohjelmistoon mahtuu myös klassisen musiikin konsertteja, musikaaleja ja lastenteatteria.

"Yksi kevään huippuhetkestä on, kun laulaja **Maria Ylipää** tulkitsee **Astor Piazzollan** musiikkia. **Jaakko Kuusisto** on viulussa ja **Marzi Nyman** kitarassa", iloitsee Timo Kotilainen.

"Ja tietenkin toivomme, että korona hellittäisi otettaan ja syksyllä 2021 saataisiin järjestettyä vuonna 2019 lanseerattu *Kangasala Beatles Happening* -tapahtuma brittiesiintyjineen."

Talon tunnelma on kerännyt kehuja niin yleisöltä kuin artisteiltakin. Saarikylissä asuva muusikko, blueskitaristi **Heikki Silvennoinen** saapuu taloon vuosi toisensa jälkeen. Hänen mielestään Kangasala-sali on sopivan kokoinen paikka, jossa on miellyttävää soittaa.

Erja Lyytinen

Heikki Silvennoinen

Kangasalan Pikkupelimannit valittiin Kaustisten kansanmusiikki-juhlien vuoden 2020 yhtyeeksi. Se on yksi Suomen vanhimmista ja suurimmista lasten ja nuorten kansanmusiikkiyhtyeistä.

”Kiertueitten huippuhetki on se, kun pääsee kotipaikkakunnalle soittamaan. Kangasala-talossa on kiva fiilis ja intiimi tunnelma”, Silvennoinen sanoo.

Kangasala-talon hyvin tuntevan Pirkanmaan musiikkiopiston lehtori, musiikin tohtori ja musiikkitoimittaja **Jyrki Lähteenmäen** mielestä Kangasala-sali kestää jopa kansainvälisen vertailun.

”Siellä pidetyt eturivin taiteilijoiden konsertit ovat olleet ensiluokkaisia ja tasoltaan verrattavissa Pariisissa, Berliinissä ja Lontoossa pidettyihin konsertteihin”, hän kehuu.

Nuoria taitureita ja pelimannihenkeä

Mistä Kangasalan vireä musiikkielämä sitten kumpuaa? Musiikkia harrastetaan paljon ja monimuotoisesti. Erityisesti lasten ja nuorten pelimanni- ja kansanmusiikkitoiminta on aktiivista, ja yli 40 vuotta toiminut Kangasalan Pikkupelimannit palkittiinkin vuoden 2020 kansanmusiikkiyhtyeenä Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla.

”Kansanmusiikissa opitaan heittäytymistä. Ehkä siksi täällä nuoret ovat monessa muussakin mukana”, pohjaa Kangasalan Pikkupelimannien perustaja, viulisti **Leenamajja Raukola**.

”Kangasalla on läsnä pelimannihenki laajassa mielessä: suhtautuminen musiikkiin on rentoa ja mutkaton. Ryhmät esiintyvät paljon”, vahvistaa Jyrki Lähteenmäki Pirkanmaan musiikkiopistosta.

Samaa mieltä ovat muusikko, säveltäjä ja lukion musiikinopettaja **Maija Koskenalusta** sekä musiikinopettaja, muusikko **Panu Ukkonen**. He opettavat musiikkia Kangasalan lukion musiikinlinjalla ja tuottavat säännöllisesti koululaistuotantoja Kangasala-talossa, muun muassa suosittua *Hullu Prinssi*-musikaalia.

”Kangasalla on paljon ihan pienillekin suunnattua musiikkitoimintaa. Pirkanmaan musiikkiopisto sekä Pikkupelimannit ovat tehneet hienoa työtä ja kaupunki tarjonnut puitteet. Täällä on älyttömästi lahjakkaita lapsia ja nuoria, jotka jatkavat jatko-opintoihin musiikin ja teatterin ammattilaisiksi ja palaavat sitten Kangasalle mukaan produktioihin”, he kertovat.

Nuoria taitureita kuullaan esimerkiksi *Kangasala Irish Festivalilla*, kun lukion nykyisistä ja vanhoista oppilaista koostuva kuoro *Testostenorit* esiintyy huippuammattilaisten rinnalla. Aiempina vuosina nuorten osaaminen on saanut jopa festivaalilla vierailleen Irlannin suurlähettilään yllättymään.

”Irkufestariimme on aina ollut elämys. Mukana on huippumuusikoita ja -tanssijoita, kansainvälisiä vieraita ja lukiolaisia musisoimassa ja laulamassa – kaikki yhdessä”, festivaalin taiteellisenä johtajanakin toimiva Maija Koskenalusta hehkuttaa.

Tekstit: Eila Lokka, Laura Pekkala, Senni Jalonen

Kangasala-talon arkkitehtuuri on saanut innoituksensa paikkakunnan harjumaisemista: talo koostuu neljästä siirtolohkareesta, joiden välissä risteilee valon kanjoni.

KANGASALA-TALO

Kuohunharjuntie 6, 36200 Kangasala
kangasala-talo.fi

- Tampereelta vain 20 min autolla ja 30 min bussilla. TKL:n bussilinjat 40A, 40B ja 42 Tampereen keskustasta.
- Kimmo Pyykkö -taidemuseo järjestää näyttelyitä ympäri vuoden.
Lue lisää: kimmopyykkotaidemuseo.fi
- Elokvateatteri K-Kino esittää uutuuselokuvia suurelta valkokankaalta konserttisalin akustikassa. Lue lisää: k-kino.fi
- Talossa sijaitsevat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen kokoustilat.
- Esteettömiä tiloja vuokrataan tapahtumiin ja juhliin, tarjolla kattavat kokous- ja juhlapalvelut.
- Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komosen suunnittelema Kangasala-talolle on myönnetty Vuoden betonirakenne 2015 - ja Betonijulkisivu 2015 -arkkitehtuuripalkinnot. Rakennus oli myös ehdolla vuoden 2015 Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajaksi.

Kangasalan Urkutehdas hallitsi urkumarkkinoita Suomessa

Kangasala tunnettiin lähes 150 vuoden ajan Suomen urkupitäjänä, jossa valmistettiin vuosina 1844–1983 yli tuhannet urut. Näin ollen enemmän kuin joka toisessa Suomen kirkossa soi Kangasalan Urkutehtaassa valmistetut urut ja harmonit.

Urkutehdas ehti toimia neljässä sukupolvessa. Sen omistajasuku Tulenheimot oli aikansa merkittävimpiä vaikuttajia Kangasalan musiikkielämässä.

”**Martti Tulenheimo** ja hänen vaimonsa tutustuivat kuuluisiin säveltäjiin, muun muassa **Oskari Merikantoon**. Näiden säveltäjien konsertit Kangasalla lisäsivät paikkakunnan musiikkitarjontaa”, kertoo Tulenheimojen suvun viidettä sukupolvea edustava eläkkeelle talouselämästä siirtynyt **Torsti Tulenheimo**.

Urkutehdas on tehnyt Kangasalaa tunnetuksi ympäri Suomen ja jonkin verran ulkomailla. Tehdas oli myös useita vuosikymmeniä kunnan suurin teollinen työnantaja.

”Tehdas työllisti parhaimmillaan yli sata ihmistä. Sen toiminta edisti myös merkittävästi puhe-lynyhteyksien, sähkön ja vesilaitoksen saamista kuntalaisten käyttöön. Urkutehtailijat ja heidän perheensä osallistuivat aktiivisesti kunnallishallinnon sekä erilaisten yhdistysten toimintaan”, Torsti Tulenheimo kertoo.

TAPAHTUMAT

Musiikkia ja mukaansatempaavaa menoa!

Kangasala on tapahtumien kaupunki, jossa musiikki soi lukuisissa konserteissa ympäri vuoden. Kaupunkitapahtumissa voi fiilistellä Kangasalan välitöntä ja viehättävää tunnelmaa.

Tänä vuonna koronaviruspandemia kurittaa tapahtumia, joten varmistathan toteutumisen järjestäjän sivuilta.

Katso kaikki mitä kaupungissa tapahtuu: visitkangasala.fi

Tietoa kaupungin tapahtumista ja niiden järjestämisestä: kangasala.fi/tapahtumat

Klassisen musiikin lumoa

Kangasala Classic -kamarimusiikkifestivaali 18.–20.6. tuo Kangasalle klassisen musiikin huippunimiä. Ensimmäistä kertaa järjestettävällä festivaalilla esiintyy mm. Suomessa ja ulkomailla mainetta niittänyt kamariorkesteri Virtuosi di Kuhmo. Ohjelmisto sopii sekä klassisen musiikin uusille että vanhoille ystäville, eikä lapsiakaan ei ole unohdettu. Konsertteja järjestetään Kangasala-talossa, kirkoissa, Lepokodilla ja Pirtillä.

”Festivaali syntyi rakkaudestani kamarimusiikkiin ja Kangasalaan. Olen viettänyt Kangasalla monet lapsuuteni ja aikuisuuteni kesät, joten päätin perustaa kauan haaveilemani festivaalin juuri tänne”, taiteellinen johtaja, alttoviulisti **Elina Heikkinen** kertoo.

Kangasala Classic -kamarimusiikkifestivaali 18.–20.6.2021

Lisätietoja: visitkangasala.fi

Liveinä syksyllä Kangasala-talossa

Kangasala-talon syksyyn on suunniteltu täysipainoinen ja monipuolinen ohjelmisto kitararokista jazziin ja tangoista klassiseen. Teatteriesityksissä on lastenteatteria, stand-upia sekä musiikkiteatteria, ja välillä puhutaan *Mies miehelle* **Timo Lavikaisen** ja **Pasi Karpin** tapaan. Jalmari-klubeissa nautitaan klubitunnelmasta ja siihen sopivasta musiikista.

Kauden aloittaa energinen monitaituri **Osmo Ikonen**. Kitararokin aatelialue edustavat **Erja Lyytinen**,

UUTTA
2021!

Andy McCoy ja **Heikki Silvennoinen**, lisänä bluegrassin kansainvälinen huippubändi **Jussi Syrén & The Groundbreakers**. *The Miracle – A Night With Queen* **Kimmo Blomin** johdolla, Juice- musikaali *Viidestoista yö* ja Varusmiessoittokunnan *ProG*-konsertti täydentävät rokkidiggareiden syksyn.

Maukasta jazzia taloon tuovat Panu Savolaisen Soiva Trio, Sointi Jazz Orchestra, rumpali-säveltäjä **Okko Saastamoisen** luotsaama kvartetti OK:KO, Classic Jazz Society All Stars **Antti Sarpilan** ja **Seppo Hovin** johdolla sekä legendaarinen Dallapé. Seminolan kiellettyjä helmiä esittelevässä konsertissa voi sekä pahastua että ihastua, jopa yhtäaikaan.

Yksi kauden huipuista on sopraanolle ja periodi-instrumenteille sovitettu *Try me, Good King* -sävellys, joka perustuu kuudesta avioliitostaan surullisen kuuluisan kuningas **Henrik VIII:n** vaimojen kirjeisiin ja mestauslavalla lausuttuihin sanoihin. Väärää vallankäyttöä kuvaavassa moniaistillisessa näyttämöteoksessa näille naisille äänen antavat sopraano **Pia Freund**, tanssi- ja koreografi **Minna Tervämäki** ja näyttelijä **Kati Outilinen**.

Kangasala-salin lavalla nähdään myös **Jarkko Martikainen**, **Diandra**, **Jesse Kaikuranta**, **Eini**, **Charles Plogman**, **Jukka Puotila**, **Anitta Ahonen**, **Jarkko Tamminen** ja monta muuta kiinnostavaa artistia. Tässä vain osa talon tarjonnasta. Koko ohjelmistoa pääsee tutkimaan osoitteessa kangasala-talo.fi.

Rautalankaa ja rock'n rollia

Rento kesäinen tapahtuma kokoaa jenkkiautoharrastajat ja roots-musiikin ystävät Mobiliaan. Tänä vuonna lavalle nousee neljästi levyttänyt Texas Oil, jonka juuret ovat vahvasti kiinni Hurriganesissa ja muissa reippaissa ja suoraviivaisissa rock'n roll -yhtyeissä. Satojen jenkkiautojen ja hyvän musiikin lisäksi kattaukseen sisältyy vintage-aarteita sekä tanssi-, pin up- ja burleski-esityksiä.

Rautalankaa & Jenkkirautoja 21.8.2021

mobilia.fi

Country rockia ja rakkautta

Ainutlaatuinen country rock -festivaali Raikku Rokkaa ja Rakastaa, eli R3, järjestetään Peltolan tilan pihamaalla, kauniissa maalaismaisemassa järven rannalla. Alun perin bänditreeneistä alkunsa saanut festivaali on nykyään yksi kotimaan merkittävimmistä country rock -tapahtumista.

Raikku Rokkaa ja Rakastaa - R3 20.-21.8.2021

r3festival.fi

MUSIIKITAPAHTUMIA

- Kangasala Irish Festival 24.4.2021
- Urkupäivät Kangasalla 22.-25.4.2021
- Lasten festarit to 1.7.
- Myllyrock Haaviston tilalla su 25.7.
- Yhteislaulua Majaalahden kylätalolla su 25.7. klo 13
- Harjujazz 29.-31.7.
- Down By The Horseshit la 7.8.
- Kesäiset musiikkituokiot Kangasalan Kotiseutumuseolla heinä-elokuussa

KAUPUNKITAPAHTUMIA

- Kesäpäivän Piknik la 7.8.
- Museoiden ilta 12.8.
- Taiteiden yö pe 24.9.
- Kauhujen Kangasala 29.-31.10.
- Uudenvuodenaatto pe 31.12.

Konsertteja myös Kangasalan Kesäteatterissa, pääkirjastolla, Pirtillä ja Kangasalan kirkoissa.

Reidar Särestöniemi, Omakuva, Särestön Bullbasa, 1979, öljy kankaalle.

MUSEOT JA GALLERIAT

Reidar Särestöniemi – luonnossa ja väreissä

Kesällä 2021 Kimmo Pyykkö -taidemuseossa nähdään lappilaisen taiteilijan Reidar Särestöniemen (1925–1981) näyttely. Hän on yksi Suomen tunnetuimmista ja rakastetuimmista moderneista taiteilijoista, jonka värikylläiset maalaukset ovat löytäneet uusia ihailijoita sukupolvesta toiseen. Näyttely on esillä 3.7.–26.9.2021.

Taidemaalari **Reidar Särestöniemi** (1925–1981) oli oman aikansa julkisuushahmo, uudenlaista pohjoista mystiikkaa markkinoinut menestystaiteilija ja yhteiskunnan silmäätekevien tuttava. Lehdistön avulla Särestöniemi rakensi itsestään tunnistettavan brändin ”Lapin shamaanina” ja hänen hintavista maalauksistaan tuli aikakauden statussymboleita. Värikäs ja ajoin rehvakaskin ulkokuori kuitenkin peitti alleen asioiden

toisen puolen. Kittilässä syntynyt ja työskennellyt taiteilija ei ollut vaiston varassa luovinnut luonnonlapsi ja markkinamies, vaan Suomen oloissa poikkeuksellisen koulutettu maalari. Ateneumin ja Leningradin Repin-instituutin käynyt Särestöniemi oli myös laajasti sivistynyt ja maailmanmatkoillaan eri kulttuureihin tutustunut kosmopoliitti.

Aiheissaan Reidar Särestöniemi sitoutui aina kotiseutunsa pohjoiseen luontoon ja antoi sille oman, täysin persoonallisen ja tunnusomaisen tulkintansa. Hänen runsaat, väriä juhliivat maalauksensa pohjautuivat usein viitteelliseen maisema-aiheeseen ja spontaanilta vaikuttavaan materiaalin käsittelyyn. Kaiken takana oli kuitenkin vuosien mittainen kehityskaari ja monia kokeiluja maalausaineiden kemialla. Hienoimmillaan Särestöniemi tavoittikin teoksiinsa sekä ilmiömäisen luonnontunnon että puhtaan maalauksellisen vaikutuksen, jossa oli vaikutteita 1950-luvun kansainvälisestä informalismista. Hänen parhaat maalauksensa ovat myös kestäneet aikaa ja kuuluvat nyt olennaisena osana Suomen 1900-luvun taidehistoriaan.

“ **Särestöniemi tunnetaan vahvoista, värikylläisistä ja kokeellisistakin teoksista.** ”

Särestöniemen erotti aikalaisistaan suomalaisittain epätavallinen kloristinen rohkeus, jopa suoranaisten tuhlaillevuus. 1960- ja -70-lukujen arjen harmaavuuden keskellä hänen teoksensa ammensivat kaukaisten maiden värikylläisyydestä ja saivat inspiraationsa esimerkiksi kankaista ja vaatteista, joita hän osti matkoillaan. Särestöniemen maalausten eksootinen Lappi onkin ikään kuin toisen maailman silmillä nähty ja sen kautta väritetty. Toisin kuin useat kotimaiset kollegansa, Särestöniemi oli aina katsannoltaan kansainvälinen taiteilija, jonka teokset toimivat yhtä hyvin Kittilässä kuin Japanissa. Etäisyys Helsingistä sekä värikäs ja omintakeinen julkisuus jättivät hänet kuitenkin aikanaan kotimaisen taidemaailman marginaaliin.

Kova työ ja taloudellinen menestys mahdollistivat Särestöniemelle monia asioita, mutta samalla hän jäi julkikuvansa vangiksi ja sen myötä jopa kollegoiden vähättelemäksi. Vasta myöhemmin on ymmärretty hänen panoksensa muun muassa Lapin luonnonsuojelun ja alkuperäiskulttuurin puolustajana. Seksuaalivähemmistöjen oikeudet, joista ei 1970-luvulla voinut julkisesti puhua, olivat niin ikään Särestöniemelle herkkä asia. Homoseksuaalina hän joutui monesti esittämään roolia, johon ei sopinut. Särestöniemen todellisen merkityksen arvioiminen onkin tapahtunut vasta 2000-luvulla.

Kimmo Pyykkö -taidemuseon näyttely esittelee Reidar Särestöniemen taiteellista työtä ja sen tyyllisiä vaihteita 1940-luvun lopulta aina 1980-luvun alkuun asti. Tyypillisten maisema-aiheiden lisäksi Särestöniemi

kuvasi usein eläimiä sielunkumppaneina ja myyttisinä toteemieläiminä. Tällaisia ovat myös näyttelyssä nähtävät Ilves-maalaukset sekä Taivaanjaara. Varhaiset, ennen Leningradin vuosia ja 1960-luvun abstrakteja vaikutteita maalatut teokset antavat puolestaan hyvän kuvan siitä sodanjälkeisen ajan suomalaisesta taiteesta, jota myös Särestöniemi osaltaan lähti uudistamaan.

Näyttelyyn teoksia ovat lainanneet muun muassa Kirsi ja Keio Eerikäisen säätiö ja Didrichsenin taidemuseo. Näyttelyn asiantuntijana toimii kuvataiteilija, TaT Jyrki Siukonen.

Teksti: Jyrki Siukonen

Teosten valokuvat: Kirsi ja Keio Eerikäisen taidesäätiö

Kuvaaja: Arto Liiti

Reidar Särestöniemi, Taivaanjaara ja yöauringo, 1968-79, öljy ja tempera kankaalle.

Reidar Särestöniemi, Kevät, 1977, öljy ja tempera kankaalle.

Anni Leppä, Nimeton (Aamun valo), 2013, digi, tuloste, pigmenttivädi. Heinin taidesäätin kokoelma.

Kimmo Pyykkö -taidemuseo – jaettuja hetkiä ympäri vuoden

Kimmo Pyykkö -taidemuseo tarjoaa taidetta, tekemistä ja jaettuja hetkiä kolmessa kerroksessa. Pysyvä näyttely Pitkän matkan ateljee kertoo kuvanveistäjä **Kimmo Pyykön** pitkästä urasta suomalaisella taidekentällä. Tutustu näyttelyihin yleisöopastuksella su klo 13 tai varaa oma kierros.

Katso tapahtumat: kimmopyykkotaidemuseo.fi

Vaihtuvat näyttelyt 2021

NAISTEN KUVIA – TEOKSIA HEINON TAIDE- SÄÄTIÖN KOKOELMASTA 23.1.-12.6.2021

Näyttely esittelee naistaiteilijoiden teoksia sekä mies-
taiteilijoiden naisaiheita, yhteensä 33 taiteilijalta.
Kauppaneuvos ja rouva **Raimo** ja **Raini Heinin** sekä
heidän poikansa galleristi **Rauli Heinin** keräämä ai-
kalaistaiteen kokoelma on yksi maamme merkittä-
vimmistä.

REIDAR SÄRESTÖNIEMI 3.7.-26.9.2021

KIMMO PYYKKÖ: MATKALLA -66 16.10.2021-30.1.2022

Kimmo Pyykön debyyttinäyttely nähtiin 1967 Galleria
Artekissa, josta alkoi kuvanveistäjän 60-vuotinen ura.
Raudasta hitsatut hahmot rakentuivat Kangasalla Ve-
sijärven rannalla romuttamojen hylätyistä materiaa-
leista. Rohkea materiaalin käsittely ja inhimilliset ih-
misyyden kuvaukset toivat Pyykölle tunnustusta sekä
kotimaassa että ulkomailla. Syksyn vaihtuvassa näyt-
telyssä on esillä Kimmo Pyykön uran alkuvaiheen ja
rautakauden teoksia 1960-luvulta.

KIMMO PYYKKÖ -TAIDEMUSEO

Kangasala-talo

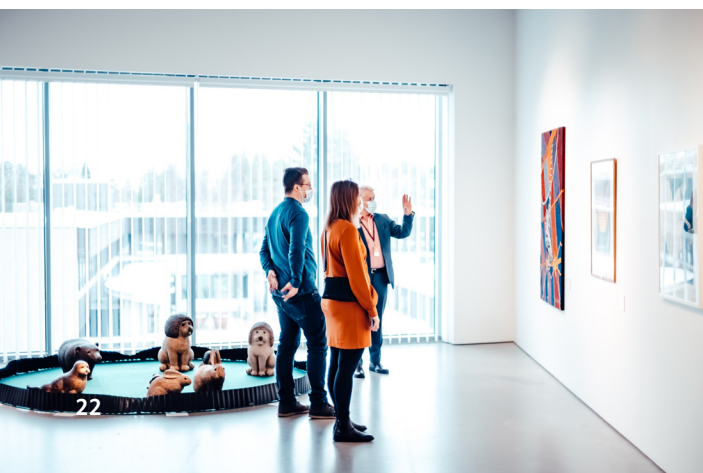
Kuohunharjuntie 6,

36200 KANGASALA

kimmopyykkotaidemuseo.fi

Avoinna ympäri vuoden.

Kuhmalahden Taidepappila kuuluu kesään

Vuodesta 1971 toiminut Kuhmalahden Taidepappila on Suomen vanhimpia näyttelypaikkoja sekä keramiikkataiteilija **Teemu Luodon** ateljee-koti. Teemu Luoto tunnetaan parhaiten sympaattisista savieläimistä, ihmishahmoista ja naamioista.

Tänä vuonna Taidepappila täyttää 50 vuotta ja kesänäyttely juhlistaa merkivuotta. Näyttelyn taiteilijoita ovat mm. Teemu Luoto, **Maarit Björkman**, **Aaron Helo**, **Anssi Kasitonni**, **Jukka Tuominen** ja **Ilkka Virtanen**.

Taidepappila on avoinna 26.6.–8.8.2021 ke-su klo 12–18 tai sopimuksen mukaan. Käyntiin kannattaa varata aikaa, sillä näyttelyt ja pihapiirissä kulkeva taidepolku ovat täynnä katsottavaa.

Vanha pappilarakennus on valmistunut 1981. Paikalla on ollut pappila jo vuodesta 1600-luvulta, jolloin Pietari Brahe sen lahjoitti papin virkataloksi.

Taidetie 19, Kuhmalahti | p. 040 026 8966

Facebook: Kuhmalahden Taidepappila

Lähde kesäiselle galleriakierrokselle! Gallerioiden päivä on heinäkuussa.

KANGASALAN TAIDEGALLERIAT

Art Villa Armas on taidegalleria Kangasalan Pikonlinnassa. Galleriassa nähdään vaihtuvia näyttelyitä ympäri vuoden. *Armas Branderin katu 8*
Facebook: Art Villa Armas Kangasala

Taidetila Terra Kangasalan pääkirjastolla esittelee taidekoulujen ja -harrastajien näyttelyitä ympäri vuoden. *Keskusaukio 2 | kangasala.fi → galleriat ja museot*

Taidetalli on kesäinen taideretkikohde Längelmäveden rannalla. Juhannukselta alkava kuuden viikon mittainen taidenäyttely esittelee teoksia usealta taiteilijalta neljän katon alla. Maalaispihapiirissä voi nauttia omia eväitä, ja näyttelykahvit onnistuvat etukäteen tilattuna. *Majaalahdentie 204 | taidetalli.fi*

Haaviston parvigalleria Saarikylissä on avoinna kesällä Heikin leivän kahvilan ja terrassin aukioloaikoina. *Saarikylentie 888 | heikinleipa.fi*

Pienessä suloisessa **Kesäpäivän galleriassa** on nähtävillä kuvataiteilija Päivi Mansikka-Ahon taidetta. *Huhmarintie 36 | Facebook: Mansikka-aho ART*

Kirjailija ja teatterimies Jalmari Finne asui Kangasalan Lepokodilla viimeiset vuotensa. Hänen huoneensa rakennuksen yläkerran kulmahuoneessa on nykyään museuhuoneena.

KULTTUURI

Kangasalan kiehtovaa historiaa

Lepokodin jäljittelemätöntä tunnelmaa

Kangasalan Lepokoti Ukkijärven maisemissa toimi täysihoitolana 1910–1986. Aikojen saatossa siellä ovat vierailleet monet taiteilijat, muusikot, näyttelijät ja muut kuuluisuudet kuten **Jean ja Aino Sibelius, Jalmari Finne, Eeva-Liisa Manner, Tauno Palo ja Pentti Saarikoski**. Nykyään Lepokoti on entisöity vierailukohde, jonka värikkääseen historiaan ja tarinoihin voi tutustua opastetulla kierroksella ja tapahtumissa.

Lepokodin pihapiirissä toimii Salaseuran kesäteatteri. Tiloja vuokrataan juhliin ja kokouksiin.

Ruutanantie 26 | kangasalanlepokoti.fi

Karjalaisten kulttuuriperintöä

Paikallismuseo Karjalainen kulttuurikeskus Äijälä esittelee karjalaisten ja siirtokarjalaisten kulttuuria. Museossa on esillä muun muassa perinne-esineitä, käsitöitä, valokuvia, laaja kirjakokoelma sekä vaihtuvia näyttelyitä. Avoinna heinäkuussa sunnuntaisin ja sopimuksen mukaan.

Äijälässä järjestetään tapahtumia ympäri vuoden. Vihreässä maalaismaisemassa, Liuksialan kartanon naapurissa sijaitseva rakennus pihapiireineen on vuokrattavissa kokous- ja juhlatilaisuuksiin.

Liuksialankuja 33 | karjalanliitto.fi/kangasalankarjalaseura

Kangasalan kirkko – Tähtikatto ja verikivi

Vuonna 1767 rakennettu Kangasalan harmaakivi-kirkko tunnetaan tähdin koristellusta kasettikatostaan ja ulkoseinään muuratusta kivistä, joka näyttää tihkuvan punaista ainetta. Kerrotaan, että kauan sitten aatelisnuorukainen oli ihastunut talonpoikaisneitoon, Kuussalon Kaarinaan, joka tuomittiin noitana. Nainen vakuutti syyttömyyttään, josta osoitukseksi hänen mestauskivensä tulisi aina vuotamaan verta.

Ainontie 1 | kangasalanseurakunta.fi

Paikkakunnan historiaa

Kangasalan Kotiseutumuseossa, kivisessä pitäjän viljamakasiinissa, on esillä paikkakunnan pitkään ja mielenkiintoiseen historiaan pureutuva perusnäyttely sekä vaihtuvia näyttelyitä. Museossa järjestetään myös muun muassa musiikki- ja kirjallisuustapahtumia. Avoinna kesä-elokuussa.

Tapulintie 4 | kangasalaseura.net/fin/museo/

Tiesitkö, että Suomen ainoa kuningatar Kaarina Maununtytär, kuningas Erik XIV:n leski, asui Kangasalla Liuksialan kartanossa 1500-luvulla?

Kangasalan kuninkaalliseen historiaan voi tutustua Kangasalan oppaiden kierroksilla.

KULTTUURI

Kangasalan Kesäteatteri uudistuu

Kangasalan Kesäteatteri herää eloon kesällä 2021 uuden ohjelmiston voimin. Kauniilla paikalla Längelmäveden rannalla katetussa katsomossa koetaan perinteisen kesäteatterin lisäksi konsertteja ja muita tapahtumia. Ohjelmisto julkaistaan kokonaisuudessaan teatterin sivulta: kangasalankesateatteri.fi

Musiikkikomedia Vannomatta paras

Vannomatta paras -musiikkikomediassa vietetään unohtumatonta kesää. Hykerryttävän hauska tarina kertoo, kuinka poikamiessäätyyn ajautuneet Pete ja Make haluavat viettää hyvin ansaitun kesäloman vanhan orkesterinsa kanssa, olutta siemailten ja ikivihreitä soitellen. Hameväkeä ei kesän aikana ajatella. Mutta mitä tapahtuukaan suunnitelmille, kun viereiseen mökkiin saapuu kesänviettoon kaksi hemaisevaa naiseläjää? Muuttuuko ääni kellossa?

Näytelmän ohjaa ja käsikirjoittaa **Heikki Vihinen**. Rooleissa loistavat koko kansan rakastamat näyttelijät **Jari Salmi** ja **Teemu Koskinen** sekä upeaääniset laulajat **Piia Koriseva** ja **Sari Hellsten**.

Kaunis Veera vie kesäiselle Saimaalle

Tatu Pekkarisen musiikkipitoinen komedia *Kaunis Veera eli Balladi Saimaalta* viihdyttää Kangasalla itsinkin lavalle nousevan näyttelijä **Anu Hälvän** sovituksena

Kuvassa Emilia Vesalainen-Pallas, Anu Hälvä ja Marco Lundberg.

ja ohjauksena. Rooleissa nähdään muun muassa **Emilia Vesalainen-Pallas** ja vuoden 2016 tangokuningas **Marco Lundberg**. Näytelmä kertoo tervahöyry Princessessa Armadasta, joka seilaa Saimaalla Venäjän vallan vuosina. Miehistö pestaa kahvinkeitäjäkseen kauniin romanityön Veeran, joka on paennut vanhempiensa järjestämään avioliittoa. Matkan varrella ei yllätyksiltä vältytä, ja tarinaan liittyy monia salaperäisiä hahmoja.

Teos on saanut pientä päivitystä ohjaajan käsissä.

"Aluksi teoksen rasismi tuntui niin karmivalta, että epäoirin tarttua siihen. Kun katsoin tekstiä tarkemmin, kyse onkin rasismia pilkkaavasta tekstistä, jossa pilailun kohteena ovat rasismia viljelevät hahmot. Mielestäni teatterin pitää nostaa esiin epäkohtia ja toivon, että kevyen hupailun, romantiikan ja tuttuun laulun lomassa huomaamme ajatella, miten naurettavan kapeakatseista ja "pientä" rasismi on", ohjaaja Anu Hälvä kertoo.

Nyssellä kesäteatteriin!

TKL:n linja 40B kulkee
Tampereelta Mobiliaan
kesäteatterin naapuriin.

AUTOT

Kahden automuseon kaupunki

Mobilian ja Vehoniemen Automuseon kokoelmissa on satoja vanhoja autoja ja ajoneuvoja.

Hyvällä mielellä Mobiliaan

Auto- ja tiemuseo Mobilia esittelee monia mielenkiintoisia näyttelyitä ympäri vuoden.

KONEITA JA IHMISIÄ 16.4.-19.12.2021

Näyttely kertoo teiden ja kanavien rakentamiseen ja ylläpitoon käytetystä välineistöstä ja niitä käyttäneistä ihmisistä. Ihmeteltävänä on kookkaampaa kalustoa teiden varsilta.

TIE VIE - MUSEOTIET SUOMALAIKUUDEN PEILINÄ 16.4.-19.12.2021

Jetro Stavénin ja Johanna Erjonsalon valokuvanäyttelyssä tutustutaan Suomen kaikkiin 22 museotiehen sekä ihmisten tarinoin teihin liittyen.

MENEVÄÄ MENOA 1.10.2020-31.8.2021

Nähtävillä kymmenen monin tavoin erilaista ja harvoin nähtyä urheilullista autoa 1960-1980-luvuilta.

Kesällä pienet autoilijanalut voivat harjoitella turvallista liikennekäyttäytymistä Rahtarit-liikennepuiston polkuautoilla. Tekemistä tarjoavat myös leikkipuisto ja uimaranta-alue, jonne voi lainata ulkopelejä museosta.

Kahvila Wanhat autot kattaa herkullisen kotiruokaluonnan tarjolle joka päivä, ja museokaupasta löytyy ideoita lahjoiksi ja tuliaisiksi.

Mobilian alueella tapahtuu paljon. Autoharrastajien kokoontumiset, kuten Lada- ja Volvo-päivät sekä Ranskalainen visiitti, ovat vuodesta toiseen suosittuja.

Katso kaikki tapahtumat: mobilia.fi

AUTOGLYM-RALLI 3.7.2021

Tamperelainen autourheiluseura PR-Racing juhlii 40-vuotista seuratoimintaansa rallin merkeissä. Lähtö ja maalialueet sijaitsevat Mobiliassa.

MOBILIAN AUTOKYLÄ

Kustaa Kolmannen tie 75,
36270 Kangasala
mobilia.fi

Avoinna ympäri vuoden.

Vehoniemen Automuseo - historiaa ja herkkuhetkiä harjumaisemissa

Vehoniemen luonnonsuojelualueella, harjutien korkeimmalla kohdalla sijaitsee Vehoniemen Automuseo. Esillä on upeasti entisöityjä moottoriajoneuvoja eri vuosikymmeniltä, museon perustajien **Lilja** ja **Olavi Sallisen** elämäntyönään keräämästä kokoelmasta sekä ajoneuvoharrastajien autotalleista. Vehoniemen Automuseo valittiin Vuoden ajoneuvomuseoksi 2020.

Automuseon kahvila houkuttelee herkkutellijoita kampaakin nauttimaan Niinisen mamman lusikkamunkeja ja muita omilla resepteillä valmistettuja herkkuja. Kahvilan lasitetulta terassilta ja viereisestä Vehoniemen näkötornista avautuvat huikaisevat järvimaisemat Roineelle.

Tapahtumia järjestetään runsaasti. Kesällä perjantaisin museolle kokoontuvat moottoripyörät ja kuukauden 1. tiistaina harrasteajoneuvot, joita kaikki vieraat pääsevät ihmettelemään. Tällöin museo on avoinna iltamyöhään. Vehoniemen perinteiset joulumyyjäiset ja puuropäivät ovat suosittuja.

Katso tarkemmat tiedot osoitteesta: automuseo.com

KURVAA KANGASALLE 12.6.2021

Ajoneuvoharrastajat kokoontuvat mukavan kesäpäivän viettoon Kangasalle, Vehoniemen Automuseolle ja Mobiliaan valtakunnallisena Museoajoneuvopäivänä. Esillä on kalustoa laidasta laitaan, mopoista traktoreihin ja muuhun raskaaseen rautaan. Tänä vuonna tapahtumassa ovat näkyvästi mukana myös vanhat linja-autot.

Samaan aikaan Vehoniemen Automuseolla pidetään valtakunnallinen pienoismalliharrastajien kokoontuminen.

VEHONIEMEN AUTOMUSEO

 Vehoniemenharjuntie 92,
36570 Kaivanto
automuseo.com

Avoimna 13.3.-19.12.2021. Museoon on vapaa pääsy.

KUKA?

Suvi Björk, erä- ja luonto-opas, sosionomi ja neljävuotiaan lapsen äiti. Nukkuu ulkona takapihalla tai lapsen kanssa teltassa ympäri vuoden.

MITÄ TEKEE?

Kirjoittaa Eräipana-retkeilyblogia. Eräoppaana luennoi, kirjoittaa ja opastaa liikkumaan luonnossa, järjestää tyhy- ja hyvinvointiretkiä sekä lasten synttäreitä luonnossa.

LUONTO JA RETKEILY

Hurmaavat harjut ja helpot kohteet

Retkeilyn suosio on lisääntynyt viime vuosina valtavasti, ja koronaviruspandemian myötä uudet ihmiset ovat innostuneet liikkumaan luonnossa. Retkeilybloggari ja eräopas Suvi Björk arvostaa Kangasalla ainutlaatuista luontoa ja retkeilyn helpoutta.

”Kangasala yllättää retkeilijän. Luonto on monipuolista ja sopivia kohteita löytyy aivan jokaiselle”, kertoo erä- ja luonto-opas, Eräipana-blogin kirjoittaja **Suvi Björk**. Hän asuu Tampereella, Kangasalan rajalla ja tuntee kokemuksesta paikkakunnan retkeilymaastot, reitit ja laavut.

Blogissaan Björk kirjoittaa perheensä retkeilyharrastuksesta ja antaa käytännönläheisiä vinkkejä luonnossa liikkumiseen erityisesti lasten kanssa. Kangasalla hän retkeilee viikoittain.

”Kangasalan luonnossa parasta ovat upea jääkauden muodostama harjukokonaisuus, järvet ja lammet sekä erilaiset metsätyypit, joiden myötä eläin- ja kasvilajien kirjo on laaja”, hän kertoo.

Viime vuosina Kangasalla on satsattu luontokohteisiin. Esimerkiksi Kaarinanpolun vaellus- ja retkeilyreitistö on 60 kilometriä pitkä ja valittavissa on monta lyhyempää osaa päiväretkeilyyn.

”Kaarinanpolku kannattaa ottaa haltuun yöpymällä jollakin sen hienoista laavuista. Itse tykkään kiertää Joutsenenpesän eli Kaarinanpolun pohjoispäässä oleva silmukan, jonka lähellä on Norojärven laavu”, Björk sanoo.

Kokeneelle retkeilijälle Björk suosittelee Kangasalan ja Pälkäneen alueille levittäytyvän Laipanmaan retkeily- ja vaellusreittejä. Pidempi matka muodostuu myös yhdistämällä Kaarinanpolun ja Lempäälässä sijaitsevan Birgitan polun reitistöt.

Saavutettavat laavut ja palvelut lähellä

Erityisesti laavut saavat Björkiltä kiitosta. Niitä on Kangasalla kaikkiaan kahdeksan, ja Laipanmaassa viisi lisää. Laavut on rakennettu erilaisiin maastoihin ja joihinkin pääsee myös lastenvaunuilla ja pyörätuolilla.

”Mustijärven, Kirkkojärven ja Lapinsaaren laavuilla pyssäköinti on lähellä. Kirkkojärven luontopolku on osittain esteetön ja reitillä pääsee liikkumaan sulan maan aikaan pyörätuolilla. Lintutornista sopii bongailta tunnetun lintujärven asukkaita”, Suvi Björk kertoo.

Luonnossa liikkumisen kynnyks on Kangasalla muutenkin matalalla. Luontokohteet sijaitsevat lähellä muita nähtävyyksiä, palveluita ja aktiviteetteja.

”Vehoniemen luontopolun kupeessa on automuseo, Kirkkojärvellä on frisbeegolf ja kauppa lähellä. Vehoniemen laavulta on lyhyt matka Saarikyltiin, jossa pääsee retkiluistelemaan, melomaan ja kahville”, Björk mainitsee.

”Oma lukunsa ovat näkötornit Kirkkoharjulla ja Hara-lanharjulla. Niihin voi kiivetä retkeilyn lomassa ihailemaan upeita maisemia.”

Rohkeasti retkelle lapsen kanssa

Suvi Björk aloitti bloginsa kirjoittamisen reilut neljä vuotta sitten, kun perheeseen oli tulossa lapsi. Tuolloin tietoa vauvan kanssa retkeilystä oli niukasti saatavilla ja hän mietti, kuinka jatkaa rakasta harrastustaan uuden perheenjäsenen kanssa.

”Sitten tajusin, että lapset ovat kautta aikojen kulke-neet mukana maatalon töissä ja metsällä. Päätin kokeilla, kuinka meillä sujuu, ja omien kokemusten jakaminen blogissa tuntuikin hyvin luontevalta”, Suvi Björk kertoo nauraen.

”Ja niin siinä kävi, että lapseni vietti ensimmäisen telttayönsä kuuden kuukauden ikäisenä.”

Nyt blogin päättähti on jo neljävuotias, ja retkeily perheelle tärkeää yhdessäoloa. Lapsen kasvaessa harrastus on muuttunut.

”Isomman lapsen kanssa suunnittelun tärkeys korostuu, sillä hän ei enää viihdy rinkassa. Mutta motivointi ja rauhallisuus auttavat pitkälle.”

Suvi Björk kokee, että Kangasalan luontokohteet sopivat retkeilyyn aivan vauvaikäisestä lähtien.

”Laavut on sijoitettu siten, että myös lasten kanssa voi kiertää niiden lähimaastoa ja havainnoida luontoa”, hän iloitsee.

Suvi Björk järjestää mm. retkiä aikuisille, jotka haluavat lähteä nukkumaan ulos maastoon ensimmäistä kertaa.

BLOGGARIN KOLME SUOSIKKIA

- Personkolan laavu on rauhallinen ja kangasmetsän maasto vetää puoleensa.
- Pohjoismaiden suurin punamultalukko on jääkauden muodostama suppa. Se sijaitsee lähellä Vehoniemen laavaa.
- Pohtiolammella pääsee tarkkailemaan kalasääksiä ja onkimaan lohia. Mainio kohde taaperoikäiselle, sillä pihalla on keinu ja liukumäki ja Sarsan muinaispolun jaksaa pienikin kulkea.

”Esimerkiksi Lapinsaareen laavu sopii pienille, sillä saari itsessään on mukavan kompakti tutkimuskohde. Vehoniemen laavu sijaitsee isolla hiekkakuopalla ja talvisin siellä saa hyvät vauhdit pulkkamäkeen”, Björk vinkkaa.

Suvi Björk liputtaa rennon retkeilyn puolesta ja kannustaa perheitä liikkumaan yhdessä luonnossa kokeilevalla asenteella.

”Turha suorittaminen kannattaa unohtaa. Kaikille on varmasti olemassa sopiva tapa retkeilyyn, joten turha suorittaminen kannattaa unohtaa.”

Teksti: Laura Pekkala

Kuvat: Tiia Ennala

Laavukartta matkaan ja luontoon!

Nouda omasi matkailuneuvonnasta tai lataa osoitteesta [visitkangasala.fi](https://www.visitkangasala.fi)

Eräipanan vinkit lapsen kanssa retkeilyyn

HARJOITTELE KOTONA

Telttailua ja retkiruokailua voi harjoitella vaikka takapihalla. Pakkaa rinka ja kokeile, paljonko se painaa.

TUTUSTU VARUSTEISIIN

Kun osaat käyttää trangiaa ja kaasukeitintä sujuvasti, välttyt hermojen menetykseltä retkellä. Otsalamppu on tärkeä pimeään aikaan ja pulkka helpottaa liikkumista talvella.

MUISTA VAIHTOVAATTEET

Valitse vaihtovaatteet vuodenajan mukaan, lisälämmitettä on hyvä olla aina mukana.

VALITSE REITTI ENNAKKOON

Retkeilijän ikä, kunto ja taidot kannattaa huomioida reitin valinnassa. Luontopolku voi olla lyhyt, mutta maasto haasteellista nousujen vuoksi.

SUUNNITTELE RETKIEVÄÄT HUOLELLA

Varaa aina mukaan juotavaa ja pientä välipalaa. Vauvan tuttipullo ja sose lämpenevät näppärästi kaasukeittimellä vesihauteessa.

VARMISTA TURVALLISUUS

Pakkaa mukaan ensiapupakkaus, lataa 112-sovellus puhelimeen ja kertaa, kuinka toimia hätätilanteessa. Jos lähdet pidemmälle retkelle, ota mukaan puhelimen varavirta ja kerro suunnitelmistasi läheisille.

RETKEILE VASTUULLISESTI

Kunnioita luontoa ja muita luonnossa liikkujia, ja opeta jokamiehenoikeudet myös lapsille. Älä roskaa ja tee tuli vain nuotiopaikalle.

HUOMIOI PIKKURETKEILIJÄ

Pakkaa suurennuslasi mukaan ja tutkikaa yhdessä luonnon ihmeitä. Oman vaellussauvan etsiminen on hauskaa ja kiikareilla voi tutkailla lintuja.

Luontokohteita

Laipanmaan vaellus- ja retkeilyalue
laipanmaa.fi

Kaarinanpolku
visitkangasala.fi

Luontopolut

- Vehoniemenharjun luontopolku
- Kirkkojärven kulttuuri- ja luontopolku
- Kirkkoharjun ulkoilureitti

Punamultalukko ja Isolukko

Mäyrävuori ja luolat

Kangasalta löytyy jännittäviä luolakohteita kierrettäväksi vaikka koko päiväksi. Lempokivi ja Ohtolan Pirunkallio ovat niistä tunnetuimmat. Mäyrävuoren ulkoilualue keskustan tuntumassa yllättää kauneudellaan. Siellä luola löytyy suuren hiidenkiven alta.

visitkangasala.fi | retkipaikka.fi

Pohtiolammen sääksikeskus ja Sarsa

Sääksien hurjat saalistussyöksyt houkuttelevat lintuharrastajia ja -kuvaajia Pohtiolammelle huhtikuusta syyskuuhun. Lisäksi lohiongintaa, kahvila-ravintola ja minigolf. Pohtiolammen Juhanusjuhilla on pitkät perinteet.

Pohtiolammelta lähtee opastettu polku Sarsan muinaismuisto-alueelle, josta on löytynyt merkkejä asutuksesta 8000 vuoden takaa. Lue lisää: *visitkangasala.fi/sarsa*

Pohtiolammentie 64 | saaksisaatio.fi/saaksikeskus

Facebook: Pohtiolampi

AKTIVITEETIT

Liiku ja rentoudu luonnossa

Kangasala on aktiivisen liikkujan unelmakohde. Nouse satulaan ja pyöräile uusille poluille tai ratsasta maastoretkelle. Nauti talviauringosta hiihtäen, pilkkien tai retkiluistellen.

Sykähdyttävät harjumaisemat kohottavat mielen korkealle ja lumoava järviluonto tarjoaa kaivatun tauon arjesta.

Kirkkoharju on liikkujan keidas ympäri vuoden

Kirkkoharjun valaistuilla reiteillä ja harjulla risteilevillä poluilla lenkkeillään, hiihdetään ja pyöräillään luonnon rauhassa, mutta kuitenkin aivan keskustan tuntumassa. 1930-luvulla rakennetusta funkkisnäkötorista avautuvat upeat maisemat. Kirkkoharjun kahvila avautuu näkötornille alkuvuodesta 2021.

Pysäköinti: Pirtin parkkipaikka, Tapulintie 6

Sorolan liikunta- ja virkistyspuistossa on alamäki- ja bmx-pyöräilyratoja, mäenlaskupaikkoja, ensilumenlatu ja nuotiopaikka. Yli 300 askeleen kuntoportaat, Sorolamportaat, saavat sykkeen taatusti kohoamaan.

Pysäköinti: Pirtin parkkipaikka, Tapulintie 6

Pyöräile maastossa tai Roineen ympäri

Kirkkoharjun ja Kyötikkälän hyväpohjaiset reitit tarjoavat haastetta vaativammallekin maastopyöräilijälle. Valaistua ulkoilureittiä pääsee Kirkkoharjun näkötornilta Tampereelle saakka.

Kangasalta Kuhmalahdelle ja Kuhmoisiin kulkeva maantie hyppelehtii Pelisalmella saarelta toiselle. Auringonlaskut Längelmävedelle ja kauniisiin maisemiin mieltyneet joutsenet houkuttelevat paikalle valokuvaajia ja maiseman ihastelijoita.

Järvien reitin 75-kilometrinen Roineen kierros kulkee Kangasalan ja ympäryskuntien maalais- ja kulttuurimaisemissa kavuten välillä harjulle. Lisätietoja pyhanasi.fi

Kangasalan ääniopastettu 17 kilometrin pituinen Kulttuuripyöräilyreitti kulkee keskustasta Mobiliaan ja takaisin. Lisätietoja visitkangasala.fi/kulttuuripyoraily

Talven riemua ladulla ja jäällä

Kangasalla hiihdetään kauniissa maisemissa harjuilla ja jäällä. Kyötikkälän laduilta on yhteys Tampereen latuverkkoon saakka. Kangasalan latu- ja ulkoilureiteistä saa lisätietoa Kangasalan kaupungin sivuilta: kangasala.fi

Retkiliustelurata sijaitsee Saarikylissä luonnonkauniilla paikalla luonnonjäällä. Noin kolmen kilometrin mittainen rata lähtee Haaviston luomutilalta, jossa on välinevuokrauspaikka. Heikin leivän kahvila on avoinna lauantaisin ja pientä korvausta vastaan voi vuokrata nuotiopaikan tuulimyllyn laavulta tai rannasta.

Nouse ratsaille

Kangasalla on lähes 2000 hevosta ja lukuisia mahdollisuuksia harrastaa. Ratsastuskoulut ja tallit tarjoavat asiantuntevaa alkeisopastusta ja myös pitkään ratsastaneille löytyy kehittymisen mahdollisuuksia.

Laaksolan ratsutila on SRL:n hyväksymä ratsastuskoulu, joka tarjoaa opetusta kaikentasoisille ratsastajille. Lasten Drive-in-ponikerhossa tutustutaan lajiin lauantaisin. Tutustumistunteja on myös kaveri-, harraste- ja työporukoille.

Kaarina Maununtytären tie 468 | laaksola.fi

Pohtiolammen ratsastuskeskuksessa on hiekkapohjainen kilpakenttä ja maastoreittejä. Merkityt ratsastusreitit löytyvät myös Kirkkoharjusta.

kangasalanratsastajat.fi

Equillence Center Tavela on monipuolinen hevosalan palvelukeskus upeassa kartanomiljöössä keskustan kupeessa.

Tavelantie 15A | equillence.fi

Saarikylien islanninhevokset - Marianmäen tila on pieni askellajiratsastukseen keskittynyt islanninhevostalli Saarikylissä, joka ratsastustuntien lisäksi tarjoaa leirejä ja elämysretkiä. Lisätietoja s. 39.

Oinontie 5, 36570 Kaivanto | sk-islanninhevokset.fi

Karu ja kirkas Heramaanjärvi sijaitsee Kaarinanpolun retkeilyreitien varrella. Näkyvyys on kesäisin noin kahdeksan metrin syvyyteen.

AKTIVITEETIT

Virkistäydy vesillä

Vesistöt hallitsevat Kangasalan maisemaa. Pinta-alasta noin neljännes on vettä ja kaupungin alueella on yli sata järveä ja lampea, joista suurimmat järvet ovat Roine, Längelmävesi ja Vesijärvi. Veneile, melo ja suppaile. Kasta varpaat laiturilta, hyppää järveen tai avantoon ja anna aaltojen huuhtoa stressi ja kiire pois!

Tutustu maisemiin meloen, soutaen ja suppaillen

Saarikylät on seitsemän kylän alue Roineen saarilla, joiden suojissa on miellyttävää meloa. Kanoottivuokraus toimii Haaviston tilalla. Siellä voi myös yöpyä, sauna ja kahvitella Heikin leivän kahvilassa.

Saarikylien kanoottivuokraus / Saarikyläntie 888 / heikinleipa.fi

Kangasalan lainattavilla kaupunkikanooteilla voi tutustua vesistöihin maksutta. Liutun uimarannan kanootit varataan kaupunki-infosta ja Kuhmalahden Siuronsalmen kanootit Kuhmalahden kirjastolta. Kaivannon kanootit saa käyttöön ilman varausta Kahvila-ravintola Kaivannon Keitaalta.

Katso varausohjeet: kangasala.fi

Kangasalan Melojat vuokraavat kesäisin retkikajakkeja ja sup-lautoja Vesaniemen uinti- ja melontakeskuksesta. Vesaniemestä pääsee Vesijärvelle ja päiväretkikohteeksi sopii vaikkapa Lapinsaari laavuineen.

Vesaniementie 19 / kame.fi

Kangasalan kaupungin kaksi vuokrattavaa soutuvenettä sijaitsevat myös Vesaniemessä. Soutuvenet vuokrataan PajaKaupalta (Kuohunharjuntie 31, p. 046 969 8734)

Katso vuokrausohjeet: kangasala.fi

Ui järvessä ja pulahda avantoon

Kangasalla on monia hoidettuja uimarantoja. Vesaniemen uimaranta keskustassa on unelmakohde ranta-elämän ystäville. Rannalla on uudet laiturit, lasten opettelualue sekä kolmen ja viiden metrin hyppytasot huimapäille. Lisäksi rannalla on leikkivälineitä, beach volley -kenttä, tilaussauna sekä kajakki- ja venevuokrausta. Myös Liutun ja Mobilian rannat ovat lapsiystävällisiä ja suosittuja.

Katso uimarannat kartalla s. 54-55.

Vesaniemen talviuintipaikalla voit pulahtaa isosta avannosta Vesijärveen ja siirtyä suoraan avantosauhan lämpöön.

Avovesiuinti on mainio tapa huolehtia hyvinvoinnistaan ja liikkua samalla luonnossa. Pedart Oy järjestää Kangasalla *Otetta veteen* -avovesiuintin kursseja sekä yksityis- että ryhmätunteja. Tarjolla myös muun muassa avantouinnin kursseja ja uinnin tekniikkaohjausta.

pedart.fi/valmennus

Katso kaikki Kangasalan saunaelämykset s. 51

Rentoudu kylpylä-uimahalli Kuohussa

Kangasalan Kuohu on kylpylätyylinen uimahalli, jossa rentoudutaan, kuntoillaan ja pidetään hauskaa. Kuohu tunnetaan monipuolisista palveluksista ja lämpimästä vedestään. Kaksi lastenallasta ja huima 40-metrinen liukumäki takaavat hyvät uinnit koko perheelle. Kuohussa voi myös järjestää TYKY-päiviä ja kokouksia.

Kirkkojärventie 4 | kangasalanuimahalli.fi

Kalaonnea kesät ja talvet

Kangasalla riittää kalaisia järviä. Ongelle ja pilkille voi lähteä kuka vain, viehe- ja pyydyskalastus vaativat asianmukaiset luvat.

Kaivannon kanava on suosittu kalastuspaikka, jossa vesi virtaa talvellakin. Keväisin kuoreen nousun aikaan rannat täyttyvät kuoreen lippoajista. Kalastuslupia Kaivantoon myyvät Kaivannon Grilli ja kahvila-ravintola Kaivannon Keidas.

Mobilian satama on Kangasalan päävenesatama Längelmävedellä laivareitin varrella. Satamassa on vierasvenepaikkoja, septintyhjennys, WC sekä pesu- ja juomavesi. Mobilian Autokylä palvelut ja Kangasalan Kesäteatteri ovat aivan naapurissa.

kesapaivanpursiseura.com | visitkangasala.fi

KANGASALA TRIATHLON

Pirkanmaan suurin Triathlon toivottaa koko perheen tervetulleeksi monipuoliseen liikuntatapahtumaan 10.-11.7.2021. Sarjoja on kaiktentasoisille kuntoilijoille, myös lapsille. Kesällä 2020 yli 600 kilpailijaa keränneen tapahtuman kisakeskus on Vesaniemessä Kangasalan keskustassa.

kangasalatriathlon.fi

PIKONLINNA SWIMRUN 2021

Uintia ja juoksua yhdistävä urheilulaji on luontoliikuntaa parhaimmillaan. Pirkanmaan ainoa Swimrun-tapahtuma järjestetään 12.6.2021 Vallitun leirikeskusella Kangasalla.

pikonlinnaswimrun.fi

MAASEUTU

Leipien leipää kylien kylästä

Kangasalan Saarikylät on kuin satukirjasta. Järvimiljöössä voi pyöräillä, meloa tai suppailla, kalastaa, ja evääksi voi haukata Suomen vanhimpaan juureen leivottua ruisleipää. Talviaikaan Roineen saaristossa retkiluistellaan.

“ Oi mikä maisema, hidasta! ”

Saarikylien alue lumoo ensikertalaisen, niin myös seuralaiseni, joka vieraili kanssani Kangasalan maaseudun sydämessä. Ja vaikka miljö on minulle tuttu, se sykähdyttää. Saarikylät on yhtä kuin taidokkaasti entisöityjä taloja, maitolaitureita, mutkittelevia teitä ja vehmasta luontoa.

Roineen rannoille muodostunutta aluetta kutsutaan Sisä-Suomen Ahvenanmaaksi. Saarikylistä löytyy myös liioittelematta yksi koko Suomen idyllisimmistä paikoista: Haaviston luomutila. Se sijaitsee alueen suurimmassa saarella.

Haavistoon muodostunut kohtaamispaikka kulkee nimellä kylien kylä, eikä suotta. Tila on kuulunut Haaviston suvulle 1500-luvulta lähtien. Jo se, että sama perhe asuttaa tilaansa viisisataa vuotta ja pitää sen elinvoimaisena, on poikkeuksellista.

Haavisto on myös Suomen ensimmäisiä luomutiloja. 1970-luvulla tilaa isännöinyt **Heikki Haavisto** päätti viljellä peltojaan ilman keinotekoisia lannoitteita ja torjunta-aineita, vaikka luomusta ei vielä puhuttu, ja synteettisiin lannoitteisiin suhtauduttiin elämän helpottajina.

Suomen vanhimman leipäjuuren koti

Perinteisen maanviljelytavan lisäksi Haavistossa pidetään elossa tiettävästi Suomen vanhinta leipäjuurta. Juuri on ollut suvun käytössä 1700-luvulta lähtien, ja ruisleivästä on muodostunut tilan leipomon, Heikin leivän ydintuote.

Leivänhimoiset ajavat herkun luo pitkienkin matkojen päästä, ja jos jauhopeukaloo löytyy, Haavistosta voi ostaa tilan luomujauhoja. Heikki Haaviston ammatitaidosta kertoo ruismestarin arvonimi, jonka keittiöalan ammattilaiset myönsivät hänelle 2000-luvulla.

Ikivanhaa leipäjuurta säilytetään puukaukalossa, joka on peräisin 1800-luvulta. Alkuperäiselle, juuren kanssa samaan aikaan tehdylle kaukalolle nimitäin kävi hassusti.

”Isä käytti sitä pikkupoikana kanoottina tuossa järvellä”, kertoo Heikki Haaviston tytär, tilaa nykyään emännöivä **Pirjo Veckman**.

Heikki-isä toimii voimiensa mukaan Pirjo-tyttären apuleipurina. Pirjo Veckman on paitsi isänsä taidot perinyt leipuri, myös tilan organisaattori, tekstiiliartsaani ja kyläaktiivi.

Saarikyliin kannattaa suunnata myös talvella. Retkiluistelurata, pilkkiminen, laavu ja muut talviaktiviteetit kutsuvat ulkoilemaan.

HAAVISTON JUHANNUS 25.6.2021

Juhannusaattona kyläläiset, mökkiläiset ja kauempaakin tuleva väki kokoontuvat viettämään yöttömän yön juhlaa.

MYLLYPÄIVÄT 24.-25.7.2021

Vuodesta 1975 lähtien pidetyissä perinnepeidoissa syödään oman tilan rukiista pitkään haututettua puuroa, tavataan ihmisiä ja nautitaan vanhan ajan maalaistunnelmasta.

MYLLYROCK 25.7.2020

Suomen pienin ja sympaattisin festivaali pidetään pikniktunnelmissa Haaviston pihapiirissä.

HAAVISTON LUOMUTILA JA HEIKIN LEIPÄ

Saarikylientie 888, Kangasala
heikinleipa.fi

Leipomon puoti avoinna la 12-14. Lähiruokatori kesällä keskiviikkoisin ja lauantaisin.

”Isä tosin heräsi aikoinaan aamuyöllä yhdeltä leipoamaan leipää. Minä herään vasta kolmelta”, Veckman nauraa.

Elämänkulkua seuraa 1800-luvulla rakennettu tuulimylly. Haavistoon naitu **Hanna**-emäntä, Heikki Haaviston mummo, sai valita, tuoko hän tilalle myötäjaisinä hevosen vai myllyn.

Hanna valitsi myllyn, joka siirrettiin Heponiemen Huikkolasta Haavistoon vuonna 1902. Mylly ei ole käytössä, mutta se on entisöity toimintakuntoon, ja sisätilat on remontoitu yleisön ihasteltaviksi.

Taidetta, tilaolutta ja tapahtumia

Puuha Haavistossa ei loppu, kun leivät ja pullat on leivottu ja kuljetettu jälleenmyyjille. Tila on täynnä vanhoja tavaroita ja koristeita, joita Pirjo Veckman nikkaroi ja tuunaa, kun uuni on jäähtynyt. Haavistossa on myös parvigalleria, jossa voi katsella vaihtuvaa taidetta.

Kesällä Heikin leivän terassi kokoaa asiakkaat nauttimaan virvokkeista. Anniskeluoikeuksin varustetussa kahvilassa voi maistella myös oman tilan olutta. Kesällä 2020 tarjolla oli akaalaisen Hopping Brewsters -panimon ipaa, joka pantiin Haaviston kauramaltaista ja kirsikoista.

Edellisvuonna myynnissä oli Juotavan leivän nimellä kulkenut olut. Olisiko seuraava olutmaku Haaviston pulla, joka on yhtä rakastettua kuin ruisleipä?

Kesälauantaisin ja keskiviikkoisin tilalla pidetään lähiruokatori. Heinäkuun viimeisenä viikonloppuna

AKTIVITEETTEJA JA MAATILAMAJOITUSTA

- Kanootti-, kajakki- ja sup-laudan vuokrausta
- Retkiluistelurata ja luistinvuokrausta
- Leipomon kahvila, puoti ja terassi
- Maatila- ja mökkimajoitusta
- Tilaussauna ja ulkopalju

Tiedustelut ja varaukset
p. 040 552 6460 / Pirjo Veckman

järjestetään Myllypäivät-tapahtuma, joka huipentuu ilmaiseen Myllyrockiin. Kangasalla mökkeilevä muusikko **Heikki Salo** on houkuttellut esiintyjiksi huippumuusikoita, kuten **Pauli Hanhiemen** ja Kangasalan oman bluesmiehen, **Heikki Silvennoisen**.

Rokkailu jäi koronakesänä väliin, mutta muuten kesä päätettiin perinteisiin kotiviinikilpailuihin, jotka järjestettiin turvallisesti tilan pihalla. Jouluaatto edeltävänä lauantaina kokoonnutaan joulumarkkinoille.

Poikkea melomaan tai jää yöksi

Saarikylien maisemiin kannattaa tutustua pyöräillen tai veneillen, ja Haavistosta voi vuokrata kanootin tai sup-laudan. Talvella rantaan aurataan retkiluistelurata, ja tilalta voi vuokrata retkiluistimia.

Haavistoon voi myös majoittua retken päätteeksi. Päärakennuksessa on kaksi vuokrahuonetta, ja piha-piirissä kaksi mökkiä järvimaisemin. Reippailun rasittamia lihaksia voi helliä illalla saunassa. Aamun voi aloittaa pulahtamalla järveen, ja uinnin jälkeen maistuu tilan tuotteista loihdittu aamupala.

Entä löytyykö Haavistosta kummitusta, kuten monilta vanhoilta tiloilta?

”Ei löydy”, Veckman vakuuttaa.

Matkaajat saavat siis nukkua yönsä rauhassa, Roineen laineita kuunnellen.

Teksti: Janica Brander

Kuvat: Tiia Ennala, Emilia Hakomäki, Rami Valonen

Saarikylien tunnelmaa ratsain ja vesillä

Saarikylien islanninhevoset - Marianmäen tila on pieni askellajiratsastukseen keskittynyt islanninhevostalli. Ratsastus- ja yksityistuntien lisäksi järjestetään leiripäiviä eri teemoilla sekä elämysretkiä islanninhevosilla. Kesällä 2021 järjestetään tölttisafari Koivirinteen issikkatilan kanssa.

Voit myös koota oman porukan ja varata leiripäivän (väh. 3 henkeä) tai elämysretken (väh. 5 henkeä) ryhmällesi.

Saarikylien islanninhevoset - Marianmäen tila

Oinontie 5, 36570 Kaivanto | sk-islanninhevoset.fi

Uotilan Edustushuvilat ja Lomamökit toivottaa lomalaisen kokemaan, lepäämään ja viihtymään Roineen saaristoon, aivan laivareitin varrelle. Huvila- ja mökkimajoituksen lisäksi palveluihin kuuluvat kanootti-, kajakki- ja soutuvenevuokraus sekä kalastus ja ravustus yksityisellä kalastusalueella.

Uotilan Edustushuvilat ja Lomamökit

Tossantie 33, 36570 Kaivanto | uotilanloma.fi

Ilpo Vainio ja Kirsti Leimu toivovat, että ruokamatkailu Suomen sisällä kasvaisi. Ranskassa on yleistä ajaa hyvän ravintolan vuoksi sunnuntaipäivälliselle toiselle paikkakunnalle.

RUOKA JA JUOMA

Pala Ranskaa Kangasalla

Kangasalla sijaitsee Paakari, yksi Suomen parhaista ravintoloista. Paakarin kalaruoat ovat maankuuluja, ja syömään tullaan pääkaupunkiseudulta asti.

Ostereita, hummereita ja samppanjaa. Tuoretta ka-
laa, metsäsieniä ja villiyrtejä, kaikki tämä idyllisessä
jugend-talossa. Ei, emme ole Ranskan maaseudulla,
emme edes Helsingin tai Turun seudun seurapiireissä.

Olemme Kangasalla ravintola Paakarissa, joka on ran-
kattu Suomen parhaimpien joukkoon. Viisi tähteä -ruo-
kamedia järjestää vuosittain äänestyksen, jossa ra-
vintola-alan ammattilaiset valitsevat viisikymmentä
Suomen parasta ravintolaa. Paakari nousi vuonna 2018
listan sijalle kolmekymmentäyhdeksän, ja seuraavana
vuonna sijoitus oli jo kolmaskymmeneskolmas.

Pääroolissa puhtaat raaka-aineet

Keittiömestari **Ilpo Vainion** ja sommelier **Kirsti Leimun**
ravintola on tunnettu erityisesti kala- ja äyriäisruoistaan
sekä ranskalaiseen keittotaitoon pohjautuvasta tyy-
listään. Rakennuksen alakerrassa toimii kahvila-kon-
ditoria, jonka kakut, juurileivät ja jopa näkkileipä teh-
dään itse.

Tässä kulinaristin paratiisissa ei käytetä valmiita liemi-
kuutioita tai puolivalmisteita. Paakarin keittiössä ei kui-
tenkaan kikkailla. Lihan tunnistaa lihaksi ja kalan ka-
laksi, eikä raaka-aineita peitetä sen seitsemän sortin
maustetahnojen ja geelitippojen alle.

Kaikki lähtee huippulaatuisista, tuoreista raaka-aineista
ja niitä kunnioittavista valmistusmenetelmistä. Sama
ideologia pätee lounaalla ja illallisella.

Mereneläviä ja viinitietoutta

Ruutanantien varrella sijaitseva kivitalo valmistui
postiksi vuonna 1912. Talon alakerrassa oli kahvila jo
2000-luvun alussa, jolloin Ilpo Vainio ja Kirsti Leimu
astuivat kuvioihin.

Molemmat olivat tehneet pitkän uran hotelli- ja ravin-
tola-alalla. Vainio oli työskennellyt Suomessa ja ul-
komailla ravintoloissa ja hotelleissa, sekä keittiö- että
johtotehtävissä. Tärkeää kokemusta karttui etenkin Gö-
teborgista ja Oslosta, joissa syntyi Vainion rakkaus Poh-
janmeren kaloihin. Ennen kaikkea hän oppi käsittele-
mään mereneläviä.

”Ostereiden, simpukoiden ja hummereiden käsittely ei
luonnistu kaikilta suomalaisilta kokeilta. Ei edes koko-
naisten kalojen, koska monet keittiöt käyttävät valmiita
fileitä”, Vainio sanoo.

Kirsti Leimu työskenteli risteilyalusten ravintoloissa ja
kokousosastoilla sekä valtioneuvostossa. Viineistä tuli
Leimun intohimo, ja hän koulutautui työn ohella ar-
vostetussa Wine & Spirit Education Trustissa, joka on
maailmanlaajuisesti suurin viini- ja alkoholialan koulut-
taja. Kangasalta kotoisin oleva Leimu teki myös keikka-
työtä Paakarin rakennuksessa toimineessa kahvilassa.

Paakarissa tehdään ruokaa sesongin ehdoilla. Tarjolla on sitä kalaa, mitä syötteihin tarttuu, joten ruokalista elää.

”Vuonna 2006 edellinen omistaja heitti, että ostaa tästä kahvila. Etenkin Ilpo innostui ajatuksesta”, Leimu muistelee.

”En tykkää asua kaupungissa”, selittää Vainio.

Ei baaritiskiä, vaan kristallikruunu

Kaupat tehtiin vuonna 2006, ja seuraavana vuonna avattiin Paakari. Yläkerrassa oli edellisen omistajan aikana kokoustila, joka muutettiin ravintolaksi.

”Keittiötä rakennettiin vuosi. Se ei ollut yksinkertaista, koska rakennus on suojeltu ulkoa, ja vanhasta talosta löytyi remontin edetessä kaikenlaisia yllätyksiä”, Vainio kertoo.

Parille oli alusta asti selvää, että Paakarista tulisi valkoisten pöytäliinojen ravintola. Sen sijaan alkoholitarastajan oli vaikea ymmärtää, että Leimu ja Vainio eivät olleet perustamassa pubia.

”Tarkastaja oli huolissaan siitä, miten baaritiski mahtuu saliin. Hän sanoi, että tiski mahtuisi tuohon, mutta minä sanoin, että siihen tulee talon paras pöytä ja kristallikruunu”, Leimu muistelee ja osoittaa syvennyttä ikkunan vieressä.

Linjasta on pidetty kiinni. Paakarissa asiakkaita ei kehoiteta aloittelemaan raastepöydästä, vaan lounaalla voi nauttia kolmen ruokalajin aterian pöytään tarjoiltuna. Alkuruokana voi olla häränhantaa, pääruoaksi

paistettua kuhaa tai maksaa pekonin kera. Aterian voi päättää sorbettiin tai paahtovanukkaaseen eli crème brûléehen.

Ruoan kanssa ei hörpitä hanaolutta, vaan huolella valittuja eurooppalaisia viinejä. Väkevät on järjestetty upeaan puupiironkiin, joka on Leimun isovanhempien kihlalahja 1940-luvulta. Ja ikkunan vieressä on baaritiskin sijaan se, mistä Leimu haaveili: talon paras pöytä ja sen yllä kristallikruunu.

Nobelistien kantapaikka

Paakarin maine on kasvanut varsinkin asiakkaiden suosittelun ansiosta. Vaikka pääkaupunkiseudun herkkusuut eivät lähde herkästi syömään kehä kolmosen ulkopuolelle, Paakariin ajellaan Espoosta ja Sipoosta asti.

Yksi kuuluisimmista Paakarin ystäväistä oli edesmennyt liike-elämän vaikuttaja **Heikki Tavela**, jota pidetään Hyvät herrat -televisiosarjan kauppaneuvos Paukun esikuvana. Tavelan kiitoskirje on kehystetty ravintolan seinälle.

Paakarissa on kestitty myös nobelisteja, sillä palvelu sujuu useilla kielillä. Professori **Aulis Aarnion** perustama, vuoteen 2017 asti toiminut yhteiskunnallinen keskustelufoorumi Tampere-klubi vieraili Paakarissa useaan otteeseen. Ruoka maistui ja hauskaa oli, mutta sen tarkempia yksityiskohtia kuuluisista vieraistaan

ravintoloitsijat eivät kerro. Rauhallinen nautiskeluhetki tarjotaan niin nobelisteille kuin töistä piipahtaville lounastajille.

Kalaa ei tarvitse aina paistaa

Ilpo Vainion taito käsitellä mereneläviä tunnetaan Suomen ravintolapiireissä. Moni kokki tulee hänen oppiinsa kartuttamaan taitojaan.

Asiakkaat kyselevät eniten voissa paistettua siikaa ja kuhaa, mutta Paakari tarjoaa mieluusti muitakin järvikaloja. Haastattelupäivänä lounaslistalla on mademuhennosta, jota keuhutaan viereisessä pöydässä.

”Kunpa suomalaiset oppisivat syömään muitakin kaloja kuin siikaa ja kuhaa”, Leimu toivoo.

Vainio taas haluaisi valmistaa kalaa muillakin tavoilla kuin paistamalla.

”Suomalaisissa järvikaloissa on hieno, syvä maku. Välimeren kalat ovat niihin verrattuna pliusumpia. Haluaisin höyryttää kalaa enemmän, sillä järvikalan maku pääsee siten paremmin esiin kuin paistamalla.”

Paakarissa käytetään paljon myös villiyrtejä. Leimu poimii yrtit Ukkijärven ympäristöstä, ja hän on ottanut myös ulkomaalaisia vieraita mukaan retkille. On elämys poimia itse raaka-aineet ja valmistaa niistä ateria.

Ainutlaatuisia teemailtoja

Paakari on tunnettu myös teemaillallisistaan. Muutaman kerran vuodessa järjestetään äyriäisilta, jossa nautitaan esimerkiksi ostereita, hummerikeittoa, mustekalapataa, merikrotonia ja muita harvinaisia herkkuja.

Syksyllä 2020 Ravintolassa järjestettiin Babetten pidot -illallinen, joka perustui Karen Blixenin novelliin, aivan kuten Oscar-palkittu elokuva Ranskalainen illallinen. Illallisella syötiin samat ruoat, jotka Babette valmistaa novellissa vierailleen.

Tarjolla oli myös ohjelmaa – sekä suunniteltua että odottamatonta.

”Esko Raipia luki Blixenin kirjaa ääneen. Hänen oli tarkoitus lukea jokaiseen ruokalajiin liittyvä kohta, mutta yhtäkkiä hän tajusi, että hänellä alkaa kohta Komedia-teatterissa ensi-ilta, joten lukeminen jäi hieman kesken”, Vainio nauraa.

*Teksti: Janica Brander
Kuvat: Tiia Ennala*

Yläkerran ravintolasalin lisäksi Paakarissa on viihtyisä terassi. Alakerran konditoriaassa voi nauttia kahvit tai vaikka viinilasillisen.

RAVINTOLA PAAKARI KAHVILA-KONDITORIA PAAKARI

Ruutanantie 3, Kangasala
ravintolapaakari.com

Alakerran konditoria on avoinna päivittäin. Ravintolaan suositellaan pöytävarausta isommalle seurueelle p. 03 377 0914.

RUOKA JA JUOMA

Ravintolat

Aryana – makumatka silkkkien mausteiseen keittiöön

Afganistanilainen ravintola Aryana tarjoilee silkkkien mausteisten makujen sinfoniaa. Jo neljännesvuosisadan Kangasalla toiminut ravintola vie makumatkalle Keski-Aasiaan: ruoka perustuu afganistanilaiseen, persialaiseen, pakistanilaiseen ja intialaiseen keittiöön. Ruokalistalla on myös miedomin maustettuja sekä lapsille sopivia annoksia. Arkisin tarjoillaan lounasta.

Aryana tunnetaan herkullisista kasvisruoka-annoksistaan, joita on jo pidempään ollut suunnittelemassa ruokatoimittaja, televisiokokki ja kasvisruokavirtuosi **Maija Silvennoinen**. Viimeaikaisia kasvislistan uutuuksia ovat tarkari-kasvispihit ja vegansalaatti. Hyvän sijaintinsa ansiosta ravintolaan on helppo tulla bussilla ja omalla autolla.

Lentolankuja 2 | aryana.fi

Kaivannon Keidas – tienvarsiromantiikkaa järvimaisemassa

Kaivannon Keidas on suosittu kesäkahvila ja ravintola Längelmäveden rannalla, Valtatie 12:n varrella. Ruoka valmistetaan omilla resepteillä paikan päällä ja listalla on jokaiselle maistuvia hampurilaisia, kanansiipiä, pastoja ja täytettyjä leipiä. Makean nälkään on tarjolla amerikkalaisia vohveleita, tuoreita munkkeja sekä jäätelöä. Ravintolalla on anniskeluoikeudet ja suuri terassi, jolta sopii ihaila kaunista järvimaisemaa.

Kaivannon Keitaalla on oma vierasvenelaituri, jonne voi rantautua isommalakin veneellä. Ravintola myy kalastuslupia Längelmävedelle ja Kaivannon kanavaan sekä hoitaa Kangasalan kaupunkikanoottien lainausta.

Lahdentie 1779 | kaivannonkeidas.fi

RAVINTOLAT

Kulttuuriravintola Jalmari

Hyvää mieltä ja tunnelmaa! Ravintola ja viihtyisä kesäterassi. Ryhmäruokailut, cocktail-, tasting-tilaisuudet.
Kangasala-talo, Kuohunharjuntie 6 kangasala-talo.fi/ravintola

Pepper Bar & Restaurant

Tunnelmallinen koko perheen ravintola ja baari Kangasalan keskustassa. Päivittäin vaihtuva lounas ja lapsille oma lista.
Kuohunharjuntie 25 | pepper.fi

Konnichiwa

Monipuolinen sushibuffet ja à la carte -annoksia.
Kirkkojärventie 6 | konnichiwa.fi

Ravintola Paakari

Ranskalaisia makuja Chaines de Rotisseurs -kilvellä palkitussa ravintolassa.
Ruutanantie 3 | ravintolapaakari.com

Kahvila-ravintola Wanhat Autot

Viihtyisä kahvila ja lounasravintola. Kesäisin iso aurinkoinen terassi järvinäkymän.
Mobilia, Kustaa Kolmannen tie 75 wanhatautot.fi

Gino's ravintola

Burgerit, siivet, pizzat, kebabit ja salaatit Nattarin alueella. Myös vegaaniset annokset.
Junatie 2 | ginosravintola.fi

Pancho Villa

Meksikolaishenkiset annokset, burgerit, fajitakset ja salaatit.
Mäkirinteentie 4 | panchovilla.fi

Ravintola Lumi Hoang Long

Aasialaista ruokaa buffetista ja à la cartena. Myös mukaan.
*Kangasalantie 1123
Facebook: Lumi Hoang Long*

Sahalahden krouvi

Ruokaa ja juomaa Sahalahden keskustassa.
*Sahalahdentie 1273
Facebook: Sahalahden krouvi*

Ravintola Myrskyluoto

Pubi Kangasalan keskustassa.
*Myllystenpohjantie 2
Facebook: Ravintola Myrskyluoto*

Lounaskahvila Zerafiina

Kangasalantie 960 | zerafiina.fi

Lounaskievari

Alasenkujakuja 1 | lounaskievari.fi

Lounasravintola MakuMaestro

Hampuntie 1 | makumaestro.fi

KAHVILAT

Kahvila-konditoria Paakari

Ranskalaisenhenkinen konditoria valmistaa laadukkaita leivoksia ja leipomotuotteita. Viihtyisä katettu terassi.
Ruutanantie 3 | ravintolapaakari.com

Vehoniemen Automuseon kahvio

Runsas valikoima paikan päällä leivottuja herkkuja. Kesäsesongin aikana listalla myös hampurilaisia ja muita lämpimiä annoksia. Katettu näköalaterassi. Avoinna huhti-joulukuussa.
Vehoniemenharjuntie 92 automuseo.com

Kahvila-ravintola Pohtiolampi

Kahvilatuotteita ja lämminsavulohta Sääksikeskuksella. Avoinna kesällä päivittäin, keväällä ja syksyllä viikonloppuisin.
*Pohtiolammentie 64
Facebook: Pohtiolampi, Kangasala*

Vehoniemen alamaja

Kauniissa pitsihuvilassa toimiva kahvio ja tilausravintola. Tarkista aukiolo Facebookista: Vehoniemen Alamaja.
Alamajantie 90 | vehoniemenalamaja.fi

Kangasalan torikahvila

Keskusaukio 2 | p. 040 838 9302

Cafe Kuohu

Lounasta tarjolla.
*Kangasalan uimahalli, Kirkkojärventie 4
Facebook: Kuohu Kangasalan uimahalli*

Kahvila Novellia

Salaatillounasta.
*Kangasalan kirjasto, Keskusaukio 2
Facebook: Kahvila Novellia*

Linkosuo Mannakorven kahvila

Lounasta tarjolla.
Mannakorventie 1 | linkosuo.fi/toimipaikat/mannakorven-myymalakahvila

Kirkkoharjun kahvila

Laadukkaita kahvilaelämyksiä korkealla näköalapaikalla.
kirkkoharjunkahvila.fi

KAUSIKAVHILAT

Haralanharjun näkötornin kioskikahvila

Avoinna kesäaikaan.
*Haralanharjuntie 142
Facebook: Haralanharjun Näkötorni*

Aittakahvila Anna

Avoinna kesä-heinäkuussa viikonloppuisin.
*Keljontie 671, Sahalahti
Facebook: Aittakahvila Anna*

Violan Puoti

Kahvila ja sisustuspuoti. Avoinna kesällä la klo 12-18 ja koko juhannuksen.
*Nuuruslahdentie 254
Facebook: Violan Puoti*

Majalahden kylätalon kahvio

Avoinna heinäkuussa su klo 12-15. Käteismaksu.
*Kalajankuja 1
Facebook: Majalahden kyläyhdistys*

PITSAA JA PIKARUOKAA

Kaivannon grilli

Perinteistä grilliruokaa laadukkaista raaka-aineista. Grillin päramätsit ovat maankuuluja.
*Lahdentie 1746
Facebook: Kaivannon grilli*

Huutijärven TeeBee

Aamiaista, lounasta ja perinteistä huoltamosyötävää.
*Jokioistentie 1
Facebook: Huutijärven TeeBee*

Kotipizza & Rolls Express

Myös Rollsin hampurilaiset.
Finnentie 1, Kangasala | kotipizza.fi

Hesburger

*Lentolan Prisma, Mäkirinteentie 10
hesburger.fi*

Subway

Mäkirinteentie 4 | subway.fi

Kangasalan Görans

*Kangasalantie 1123
kangasalan-gorans.fi*

Pizzeria Kalimero

Isolukontie 2 | pizzerialalimero.com

Pizzeria Kebab Bella Roosa

Kunnantie 2 | bellarosa-kangasala.fi

Pitkä-Seppä

Pub-kahvila Kuhmalahden kirkonkylällä. Lounasta arkisin.
*Kuhmalahdentie 60
Facebook: Pitkä-Seppä*

**Katso kaikki
Kangasalan ravintolat:
visitkangasala.fi**

LÄHIRUOKA JA TILAT

Lähiruokaa tiloilta ja torilta

Mansikoita ja tyrniä, kananmunia ja luomulihaa sekä Suomen vanhimmalla juurella leivottua ruisleipää. Kangasalla maaseutu markkuntointineen on lähellä. Kun vieraillet maatilalla, saat mukaasi varmasti tuoreita tuotteita sekä valtavasti hyvää mieltä.

Valikoima on parhaimmillaan sadonkorjuun aikaan heinäkuulta lokakuulle. Silloin kannattaa suunnata maatilojen lisäksi keskustaan torille ja hankkia satokauden herkut kotiin.

Torikahviossa voi nauttia kupin kahvia tuoreen munkin kera ympäri vuoden.

TORITUNNELMAA JA SYKSYN SATOA

Kangasalan torilla on tapahtumia ympäri vuoden. Lue lisää: visitkangasala.fi

Aholaidan lammastilalla Ponsan kylässä kasvatetaan kahta suomalaista alkuperäislammasrotua, suomenlampaita ja ahvenanmaanlampaita, sekä pieni-muotoisesti gotlannilampaita. Lampaat ulkoilevat ympäri vuoden ja laiduntavat kesällä auttaen perinnemaisemien hoidossa. Tila tarjoaa maatilamajoitusta ja rentouttavia lammaspaimenlomia Palsaassa Längelmävedellä.

Tilapuodissa myydään luomukaritsan ja lampaanlihaa, lankaa ja villatuotteita sekä kauniita sisustustaljoja. Puoti sijaitsee tilan vanhassa, satavuotiaassa päärakennuksessa, ja sitä vuokrataan juhlaikäyttöön. Vierailun yhteydessä voi tervehtiä tilan eläimiä.

Tilapuoti: Ponsantie 1627, Tohkala aholaidantila.fi

Marjapuntarin mansikat kasvavat ilman kemiallisia torjunta-aineita Yli-Hinkkalan tilalla, ja niitä myydään valmiiksi pömittuna sekä itsepoimintana. Pihapiiristä löytyvä 1920-luvulla rakennettu savusauna on kunnostettu ja hellii nykyään kylpijiitä. Lisätietoja saunasta ja kodasta: jussikota.com
Pohjantie 507, Kuhmalahti marjapuntari.com

Marjatila Tyrnikka viljelee laadukkaita mansikoita, pensasmustikoita ja tyrniä sekä valmistaa erilaisia marjatuotteita, kuten jauheita, kuohujuomia ja glögejä. Tuotteita voi ostaa tilapuodista.
Korpinientie 29, Sahalahti tyrnikka.fi

Sarkalan tilan luomukanat ja joukko kukkoja tepastelevat kesäisin vapaasti aitauksessaan. Tilan luomumunia voi ostaa itsepalveluperiaatteella toimivasta suoramyyntimymälästä ympäri vuoden. Maksu suoritetaan käteisellä.
Tursolantie 194, Sahalahti p. 044 376 4558 (Jukka Sarkala)

Rekolan tilalla Kangasalan Heponiemessä on viljelty biodynaamisesti jo 1970-luvun alusta lähtien. Tilalla tuotetaan Limousine-karjan lihaa lisää ja kasvatetaan luomumansikkua itsepoimintaan. Rekolan puutarha viljelee laajaa vihannesvalikoimaa, joiden taimia voi hankkia toukokuussa myös kotipuutarhaan.
Heponientie 171, Raikka rekolanbiodynaaminenila.com

Haaviston luomutilalla Saarikylässä toimiva Heikin Leipä valmistaa luomuleivonnaisia tilan omasta viljasta. Leipomun leivinuunissa paistuvat käsityönä valmistetut kuuluisat hiivattomat ruisleivät, joiden lisäksi leipomon puodista voi ostaa jauhoja, pullaa, hunajaa ja muita herkkuja. Suosittu kesätori on täynnä kauden parhaita paikallisia tuotteita ja käsitöitä.

Tunnelmallisessa pihapiirissä toimii kahvila ja terassi, Parvigallerian näyttely, maatilamajoitusta ja tilausauna. Kesällä Roineelle pääsee melomaan ja talvella retkiluistelemaan.
Saarikyläntie 888, Kaivanto heikinleipa.fi

Uniikkeja löytöjä puodeista ja putiikeista

Kotimaisia laadukkaita vaatteita, uniikkeja käsitöitä tai yksilöllisiä tuotteita erikoisliikkeistä.
Kangasalta teet löytöjä – kotiin tai lahjaksi!

Tam-Silk on kotimainen, ekologinen vaatevalmistaja, jolle on myönnetty Yhteiskunnallinen yritys -merkki. Perinteikäs yhtiö on toiminut Kangasalla vuodesta 1925. Tam-Silk-vaatteiden lisäksi yrityksen tuotemerkkejä ovat Nokian neulomo, Kalsarit ja Lentolan Lastenvaatehdas. Tehtaanmyymälä sijaitsee tehtaan tilojen yhteydessä. Kysy kierrosta ryhmälle!

Lentolankuja 7 | tamsilk.fi

KÄSITÖITÄ JA TARVIKKEITA

Kädentaitajien Kesäpuoti on täynnä koruja, keramiikkaa, tekstiilejä ja taidetta yli 30 paikalliselta käsityöryttäjältä. Avoinna kesällä päivittäin klo 12–18. Kangasalan Lepokoti, Ruutanantie 26 kangasalla.fi/kadentaitajat

Taitokeskus Kangasalan myymälästä voi ostaa Taito Pirkanmaan lankoja, käsityötarvikkeita ja Kangasala-tuotteita. *Ellintie 2 | taitopirkanmaa.fi*

Käsityöalo Elviira on erikoistunut laadukkaiden käsityötarvikkeiden suunnitteluun ja myyntiin. *Kaarina Maununtyttären tie 615 kasityotaloelviira.fi*

Art in Me myy taidetta ja taidekäsitöitä, kuten tauluja, veistoksia, koruja, tekstiilejä ja hauskoja lahjatuotteita. *Ellintie 2 | artinme.fi*

PajaKaupan valikoimissa on käsitöitä heijastamista laukuihin ja hyönteishotelleista halkokoreihin. *Kuohunharjuntie 31 | teemanamuutos.fi*

Sipeta on kattavan valikoiman askartelu- ja lahjatarvikeliike. *Kangasalantie 1067 | Facebook: Sipeta*

Anun Putiikit on paperiaskartelun erikoisliike verkossa. Varastomyymälä sijaitsee Kangasalla. *Saapaskaari 14 | anunputiikit.fi*

SISUSTUSTAVAROITA

Kukkivat Home&Deco on tunnelmallinen kukkakauppa ja sisustusliike. Myös kukkasidonnin kursseja. *Puusepäntie 31 | kukkivat.fi*

Violan puoti on ihastuttava sisustuskauppa Kuhmalahdella. Kesäkahvila ja kotieläimiä. Avoinna lauantaitsin ympäri vuoden. *Nuuruslahdentie 254*

Facebook: Violan puoti

ERIKOISLIIKKEITÄ

Treeline Outdoors on ekologisten ja kestävien retkeily- ja ulkoilutarvikkeiden kauppa kauniissa maalaispihapiirissä. Myymälässä toimii kahvila. *Hanuri-Topin tie 35 | treeline.fi*

Leilan lelukauppa Vehoniemen Automuseossa on pienoismalliharrastajan ja leikkiautoilijan paratiisi. *Vehoniemenharjuntie 92 automuseo.com*

Mobilian museokaupassa on laaja valikoima auto- ja tielikenteen kirjallisuutta, leluja ja sisustustuotteita. *Kustaa Kolmannen tie 75 | mobilia.fi*

Kaunis Nelli on kauneuden erikoisliike Kangasalan keskustassa. *Keskusaukio 2 | kaunisnelli.fi*

Henjan puoti on Kangasalan luontais- tuotteen yhteydessä toimiva putiikki, joka myy sisustustarvikkeita ja vaatteita, mm. Marimekolta ja Aarikalta. *Keskusaukio 2*
Facebook: Henjan puoti

Wannabe Storagessa on suuri valikoima 50-luvun tyyllisiä vaatteita. *Kangasalantie 960 | wannabe.fi*

Kangasala-korvikset syntyvät käsin kotimaisesta koivusta

Taito Pirkanmaan Kangasala-tuotteet, keittiöpyyhe, kassi ja leikkuulauta, ovat saaneet rinnalleen uuden tulokkaan. Suunnittelija **Merja Palinin** suosittu kaupunkikuosi näkyy nyt myös paikallisen Hehkuu Designin korvakoruissa. Kangasalan maamerkkejä vilisevästä kuosista valmistetut tuotteet ovat hauska lahja-idea Kangasalta. Hehkuu Designin yrittäjä **Krista Jokinen** valmistaa korvakorut käsin ympäristöserfifitoidusta koivu- vanerista.

Ekologisiksi suunnitellut korut maala- taan käsin myrkyttömällä maalilla ja koutkut ovat allergiavapaata kirurginterästä. Yrityksen muissa korumallistoissa pallot, hattarat ja pilvet hehkuvat sateenkaaren väreissä. Kangasala-koruja voi ostaa yrityksen verkkokaupasta sekä Kangasalla Mobilian Museokaupasta ja KukKivat Home & Decosta.

hehkuadesign.fi

Katso kaikki ostos- mahdollisuudet: visitkangasala.fi

Pentti ja Heini Hietanen pitävät livekonserteista ja suorista lähetyksistä sekä niiden tunnelmasta. "Silloin esitystä ei voi liikaa miettiä eikä hioa. On mentävä hetkessä. Siinä on oma viehätyksensä".

SAUNAT

Keikkailua ja kotoilua Vesijärven rannalla

Komeasta lauluäänestään ja monipuolisesta ohjelmistostaan tunnettu kangasalalainen Pentti Hietanen ja hänen muusikko-laulunopettajavaimonsa Heini Hietanen viihtyvät Kangasalla. Keikkailun ohella he vuokraavat Rantawirkkulan edustussaunaa Vesijärven rannassa.

Maailman sekoittanut koronaepidemia on siirtänyt musiikin pääosin etäkeikoille, ja **Pentti** ja **Heini** kaipaavat taas takaisin elävän yleisön eteen. Sinne kipuavat usein myös mm. vuoden 2016 Voice of Finlandista tutut **lina** ja **Roosa Hietanen**. He käyvät töidensä ohessa keikoilla yksin ja vanhempiensa kanssa.

Tytöt ovat perineet vanhempiensa musikaalisuuden ja taipuvat isänsä tapaan monenlaiseen musiikkiin. Yhtenä lempigenrenä heillä on suuret Streisand-Dion-Fabion-tyyliset estradinumerot.

Rokkaava tenori

Klassista laulua Suomessa ja ulkomailla opiskellut Pentti esittää mielellään myös menevämpää musiikkia. Vuonna 2005 julkaistu rock-levy *Pentti Hietanen - On The Rocks* sisältää mm. CCR:n, Deep Purplen, Uriah Heepin ja Procol Harumin suosikkikappaleita.

Hietanen palasi musiikillisille juurilleen vuonna 1995, kun Tampere-talossa televisioitiin TV2:n 30-vuotisjuhlakonsertti suorana lähetyksenä. Silloin häntä pyydettiin laulamaan tenorisävelmän lisäksi jokin rock-biisi.

”Lauloin ensin frakki päällä *Non ti scordar di me* -kappaleen. Sen jälkeen heitin takin ja liivin pois, nappasin kitaran ja polkaisin käyntiin CCR:n biisin *Travelin' Band*. Joidenkin mielestä se oli wau, joidenkin mielestä näin ei olisi saanut tehdä”, hän virnistää.

Sydämen asialla

Ruovedeltä musikaalisesta perheestä kotoisin oleva Heini valmistui ensin sairaanhoitajaksi, mutta kurssikaveri sai hänet houkutelluksi laulutunneille. Lopulta piti tehdä uravalinta, koska yövalvomiset rasittivat ääntä.

Pariskunta tapasi, kun Heinistä tuli Pentin säestäjä Tampereen konservatoriossa vuonna 1980. Myöhemmin työsuhde syveni parisuhteeksi ja yhteinen työ ja vapaa-aika sulautuivat elämäntavaksi.

”Olen itse halunnut alistua jopa vaimoni lauluoppilaaksi”, naurahtaa Pentti.

Kumpikin pitää monenlaisesta ja puhuttelevasta musiikista, mikä heijastuu keikkojen monipuolisessa ohjelmistossa: skaala ulottuu ikivihreistä musikaali- ja elokuvasävelmistä rokkiin ja poppiin. Myös hengellinen musiikki on Pentin sydäntä lähellä.

Heini sanoo, että yksi musiikin tehtävistä on auttaa kanavoimaan sekä positiivisia että negatiivisia tunteita ja koskettaa ihmisiä.

”Joskus paras palaute konsertista on, kun näkee jonkun itkevän.”

Haamulaulajana Savonlinnan Oopperajuhlilla

Pentti Hietanen tuli 1990-luvulla suurelle yleisölle tutuksi oopperoista, konserteista ja musikaaleista. West Side Storyn Tonyinä hänet on nähty peräti 350 kertaa. Toinen merkittävä rooli oli Helsingin kaupunginteatterin Les Miserables-musikaalin Valjeanina.

Ikimuistoisin hetki uralla oli kuitenkin vuonna 1986, kun häntä pyydettiin paikkaamaan Verdin Aida-oopperan sairastunutta pääosan esittäjää Savonlinnan oopperajuhlilla.

”Olin opiskellut roolin harjoittelijana Kansallis-oopperassa. Koska en ollut tehnyt sitä näyttämöllä, lauloin roolin orkesterimontusta seisaaltaan sairastuneen pääsolistin näytellessä lavalla. Se oli kokemattomalle nuorelle laulajalle huikea kokemus.”

”Saunatonttuilua” keikkailun vastapainona

Kangasalle Hietasen perhe muutti vuonna 2004 Pirkkalasta. Uuteen kotiin kuului myös vuonna 1987 rakennettu edustussauna, josta löytyy suuri, savusaunamaiset löylyt tarjoava Aito-kiuas, aikanaan Pohjoismaiden suurin.

Saunan pesän halkaisija on 1,1 metriä. Kiukaassa on 700 kiloa kiviä, joten lämmittäminen kestää peräti viisi tuntia.

”Saunan vuokraaminen on kivaa vastapainoa keikkailulle. Muutimme tänne noususuhdanteen aikana, joten kiuas lämpeni kuusikin päivää yhteen menoon. Vuokraaja oli Venäjältä, Kiinasta ja Japanista saakka. Olemattomilla yönillä piti pärjätä: keikoilta saunalle ja saunalta keikoille. Se oli silloin tahti, mutta kummasti jaksoimme, kun tekeminen on ollut mielekästä”, Heini hymyilee.

Rantawirkkulassa pidetään yritysten kokousten ja saunatilaisuuksien lisäksi kaikenlaisia perhejuhlia. Isäntäväki tilataan usein esiintymään asiakkaille.

RANTAWIRKKULA

Ponsantie 127
rantawirkkula.com

AITO-kiukaan löylyihin mahtuu 20 saunojaa. Ruokailutilaa on noin 40 hengelle.

Kangasalan luonto puhuttelee

Kangasalan rauhallisuus, vaihteleva maasto metsineen ja luontopolkuineen, harjuilta aukeavat upeat maisemat sekä sijainti neljän järven risteyksessä viehättävät Hietasen perhettä. Suosikkeja ovat mm. Sorolan portaat, joiden yläpäästä pääsee kätevästi Kirkkoharjun kuntopoluille. Talvisin Penttiä kutsuu myös harjun valaistu hiihtolatu.

Tiihalan pyöräilylenkki saa Heiniltä ylistystä.

”Mikään ei ole ihanampaa kuin pyöräillä lämmin tuuli hiuksissa puhaltaen. Poikkeat välillä jätskillä ja nautit ihanasta kotikunnasta!”

Pariskunta suosittelee myös Kangasalan kesäteatteria, Mobilian ja Vehoniemen automuseoita sekä historiallista Kangasalan Lepokotia.

”Kangasala-talo konsertteineen on ehdottomasti mainittava. Sieltä löytyy myös Kimmo Pyykön pysyvä näyttely”, Heini vinkkaa.

Hietasten vapaa-aika kuluu ”positiivisen työmaan” parissa omalla tontilla puuhastellen, ystäviä tapaillen sekä elokuvissa ja teatterissa käyden.

”Tapaamme ystäviä aina kun voimme, sillä rakastamme hedelmällisiä keskusteluja. Työ sanelee aikataulut, joten meidän on vaikeaa sitoutua vakiharrastuksiin.”

Teksti: Eila Lokka
Kuvat: Tiia Ennala

SAUNAT

Erityisiä saunaelämyksiä

Aktiivisen lomapäivän päätteeksi on rentouttavaa istahtaa löylyihin ja pulahtaa järveen, avantoon tai altaaseen. Saunoista löytyy suosikki jokaiselle. Kokeile savusaunaa, rantasaunaa, mallassaunaa tai monttusaunaa!

Uimahalli Kuohu on suosittu kylpylä-tyylinen uimahalli, joka tunnetaan lämpimästä vedestään ja hyvinvointipalveluistaan. Viisi aikuisten allasta, kaksi lastenallasta, hyppytorni ja 40-metrinen liukumäki takaavat sen, että koko perhe viihtyy. Yleisösaunojen lisäksi Kuohussa on kaksi tilaussaunaa sekä kokous- ja juhlatiloja.

Kirkkojärventie 4 | kangasalanuimahalli.fi

Vesaniemen sauna sijaitsee Vesaniemen uimarannalla, rantaelämän unelmakohteessa. Saunat, erillinen takkahuone ja pieni keittiö ovat vuokrattavissa yksityiseen käyttöön ympäri vuoden.

Vesaniemen sauna toimii avantosauhana Vesaniemen talviuintipaikalle syys-toukokuussa. Lempäät löylyt lämmitetään ennen pulahdusta isoon avantoon. Avantosauvoja on kaksi, miehille ja naisille omansa. Kertamaksu 5 €, alle 12-v. 0 €.

*Vesaniemen sauna, Vesaniementie 15 kangasala.fi → saunatilat
Avantosauva-ajat:
kuohu.sporttisaitti.com ja uintiseura.fi*

Kuhmalahden rantasauna sijaitsee Längelmäveden rannalla, noin 30 km Kangasalan keskustasta. Vuokrasaunalla on grillikatos, vierasvenelaituri, pieni keittiö sekä aittoja 12 hengelle kesäkauden majoittumista varten.

Uittomiehentie 149, Kuhmalahti kangasala.fi → Kuhmalahden rantasauna

Lahdenkulman rantasaunan rentouttavien löylyjen jälkeen voi pulahtaa Ponsanselän aaltoihin. Viihtyisä ja tilava mökki soveltuu juhliin ja kokouksiin. Vuokrattavissa ympäri vuoden.

Saunatie 59, Sahalahti lahdenkulma.wixsite.com/rantasauna

Rantasauna Nilski tarjoaa legendaarisen hyvät löylyt poissa kaupungin pölyistä, Vesijärven rannalla. Oikea hirsinen rantasauna illanviettoon tai juhliin. Vuokrataan touko-lokakuussa.

Nilskintie 159 | rantasauna.fi

Jussin kodan 80-vuotiaan mallassaunan löylyissä kylpee 10 henkeä kerrallaan. Saatavilla kylpytynnyri ja kokoustilaa lap-pihenkisessä kodassa.

Pohjantie 517, Kuhmalahti jussinkota.com

Lomaroineen savusauna on lähes 100-vuotias. Vuokrattavissa myös vuonna 2003 valmistunut rantasauna Roineen rannalla.

Haulaniementie 10 | lomaroine.fi

Honkaniemen isoon saunaan mahtuu 12 saunojaa. Alueella on lomamökkejä sekä kokous- ja juhlatila. Varattavissa touko-syyskuussa.

Honkaniementie 100 kangasalan-reservinaliupseerit.reservilaisliitto.fi/honkaniemi/

Haaviston luomutilan uniikki monttusauna tarjoaa pehmeät löylyt ja vilvoittelemaan pääsee Roineeseen. Myös ulkopalju.

Saarikyläntie 888 heikinleipa.fi/tilaussauna

Malm Areenan tilaussauna Katajassa rentoudutaan katajantuoksussa ja kastaudutaan välillä kylmävesialtaassa. Saunatilat noin 10 hengelle.

Katajatie 2 | malmareena.fi/tilaussauna

Uotilan Edustushuviloiden saunoissa Saarikylässä löylytellään puukiukaiden kippaissa löylyissä ympäri vuoden. Asiakaskäytössä ovat isot terassit, massiiviset laiturit, kota, palju ja avanto.

Tossantie 33 | uotilaloma.fi

RANTAWIRKKULA

MAJOITUS

Majoitusta

Hotelli Kuuhu

Hotelli Kuuhu

Hotelli Kuuhu tarjoaa laadukasta majoitusta kilpailukykyiseen hintaan Kangasalan keskustassa. Uuden rakennuksen huoneista on kauniit näköalat keskustaan tai Kirkkojärvelle. Vieressä on uimahalli Kuuhu ja alakerrassa on sushiravintola. Pysäköinti onnistuu helposti parkkihallissa.

Hotelli toimii modernilla itsepalvelukonseptilla: automatisoitu sisään- ja uloskirjautuminen on helppoa ja nopeaa. Raikkailla väreillä sisustettuja huoneita on kahdelle, kolmelle ja neljälle. Varusteluun kuuluu mm. WiFi, mikro, vedenkeitin ja jääkaappi. Varauksen yhteydessä voi ostaa liput uimahalliin.

”Jatkossa verkkokaupan tuotevalikoimaan saadaan mm. kuntosaliliput. Kehitämme myös jääkaappeihin toimitettavaa aamiaispakettia, jonka asiakas voi ostaa varauksen yhteydessä”, kertoo yrittäjä Noora Aartio.

Kirkkojärventie 6, Kangasala
p. 010 2007 3000 | hotellikuuhu.fi

Aholaidan Lammastila

Viihtyisää maatilamajoitusta luomutilan pihapiirissä. Lisäksi lammaspaimenlomia Palosaaressa Vesijärvellä.

Kirkkosaarentie 60, Tohkala
p. 040 5702968 | aholaidantila.fi

Haaviston luomutila

Mökki- ja huonemajoitusta keskellä aitoa maalaistunnelmaa Saarikylissä. Rantasauna ja aktiiviteetteja.

Saarikyläntie 888, Kaivanto
p. 040 552 6460 | heikinleipa.fi/majoitus

Peltolan tila

Peltolan tilan pihapiirissä sijaitseva mökki soveltuu majoituksen lisäksi saunailtoihin, kokouksiin ja illanistujaisiin.

Raikuntie 190, Raikku
p. 0400 733 192
peltolantila.fi/mokkivuokraus

Villa Pinea

Ylellinen huvila Kasiniemen kylässä kauniin Vehkajärven rannalla. Makuupaikat 8 + 4 hengelle.

Murtolantie 116, Kasiniemi
p. 0500 237 369 | villapinea.fi

Lomaroine

Majoitusta Roineen rannalla ympäri vuoden hyvin varustelluissa mökeissä. Vuokrattavana savuja rantasaunat sekä kylpytynnyri. Kesäisin vuokrattavissaa myös mummonmökki.

Haulaniementie 101, Kangasala
p. 0400 885653 | lomaroine.fi

Villa Elamo

Tuoreimmalla asumistekniikalla ja automaatiolla varusteltu vuokrahuvila 6 + 2 hengelle. Huvila sijaitsee omassa rauhassa Laipan erämaassa Elamonjärvellä.

p. 0500 237 369 | villapinea.fi

Hotelliyö, luksusmökki vai lammas- paimenloma?

Meillä on majoitusta
moneen makuun.

Uotilan edustushuvilat ja Lomamökit

Kuohenmaan lomamökit

Viidestä erilaisesta mökistä koostuva vapaa-ajan keidas. Lisäksi aktiviteetteja pihapeleistä kajakkeihin, vesijetteihin ja mönkijöihin.

*Lehtolantie 16, Kangasala
p. 040 7667 351
kuohenmaan-lomamokit.com*

Villa Vuorikotka

Hyvinvarusteltu huvila ja sauna Roineen rannalla.

*Vehoniemenkylätie 78, Kaivanto
p. 050 338 0082
tyrnikka.fi/huvila-kangasalla*

Majaalahden mummonmökki

Sympaattinen mummonmökki ja sauna Längelmäveden rannalla.

*Majaalahdentie 286, Kangasala
p. 050 328 6228
lomarengas.fi, nro 8667*

Uotilan edustushuvilat ja Lomamökit

Upeat modernit järvenrantahuvilat Saarikylissä kutsuvat lomailemaan ja majoittumaan arjen yläpuolella. Tilat soveltuvat myös saunailtoihin, kokouspäiviin ja juhliin. Lisäksi tarjonnassa pienempiä hirsimökkejä.

*Tossantie 33, Kaivanto
p. 040 5408500 | uotilaloma.fi*

Saarimökki Korkeasaari

Vesijärven saarella sijaitseva kaksikerroksinen huvila sekä luh-tiaitta. Makuupaikat 8 + 13 hengelle. Turvekattoinen rantsauna ja oma ranta. Saareen kulku poljettavalla lautalla.

Lomarengas.fi, numero: 13151

Villa Kannus

Hyvin varusteltu kolmen makuuhuoneen huvila Längelmäveden rannalla Sappeen lähistöllä. Makuupaikat 7 + 4 hengelle.

Lomarengas.fi, nro 14974

Kangasalan Lepokoti

Historiaa henkivä opastettu matkailukohde tarjoaa juhla- ja kokoustilojen lisäksi majoitusta.

*Ruutanantie 26, Kangasala
p. 03 377 1051
kangasalanlepokoti.fi*

Sappeen matkailukeskus

Sappeen laskettelukeskuksessa Kangasalan lähellä on majoitusta lomamökeistä Chalets-huoneistoihin. Myös matkailuautoalue.

*Sappeenvuorentie 200, Pälkäne
p. 020 755 9970 tai 020 755 9975
sappee.fi*

Sappeen Aateli

Kolme isoa huvilaa matkailukeskuksen parhaalla paikalla.

*Sappeen matkailukeskus, Pälkäne
p. 0400 354 173 | sappeenaateli.fi*

Vahderpään vapaa-aikakeskus

Ympärivuotinen kurssi- ja leirikeskus Längelmäveden rannalla. Majoitustilaa n. 24 hengelle. Oma ranta ja rantsauna.

*Varaukset:
vapaa-aikapalvelut@kangasala.fi
kangasala.fi -> vuokrattavat tilat ja paikat*

Vallitun leirikeskus

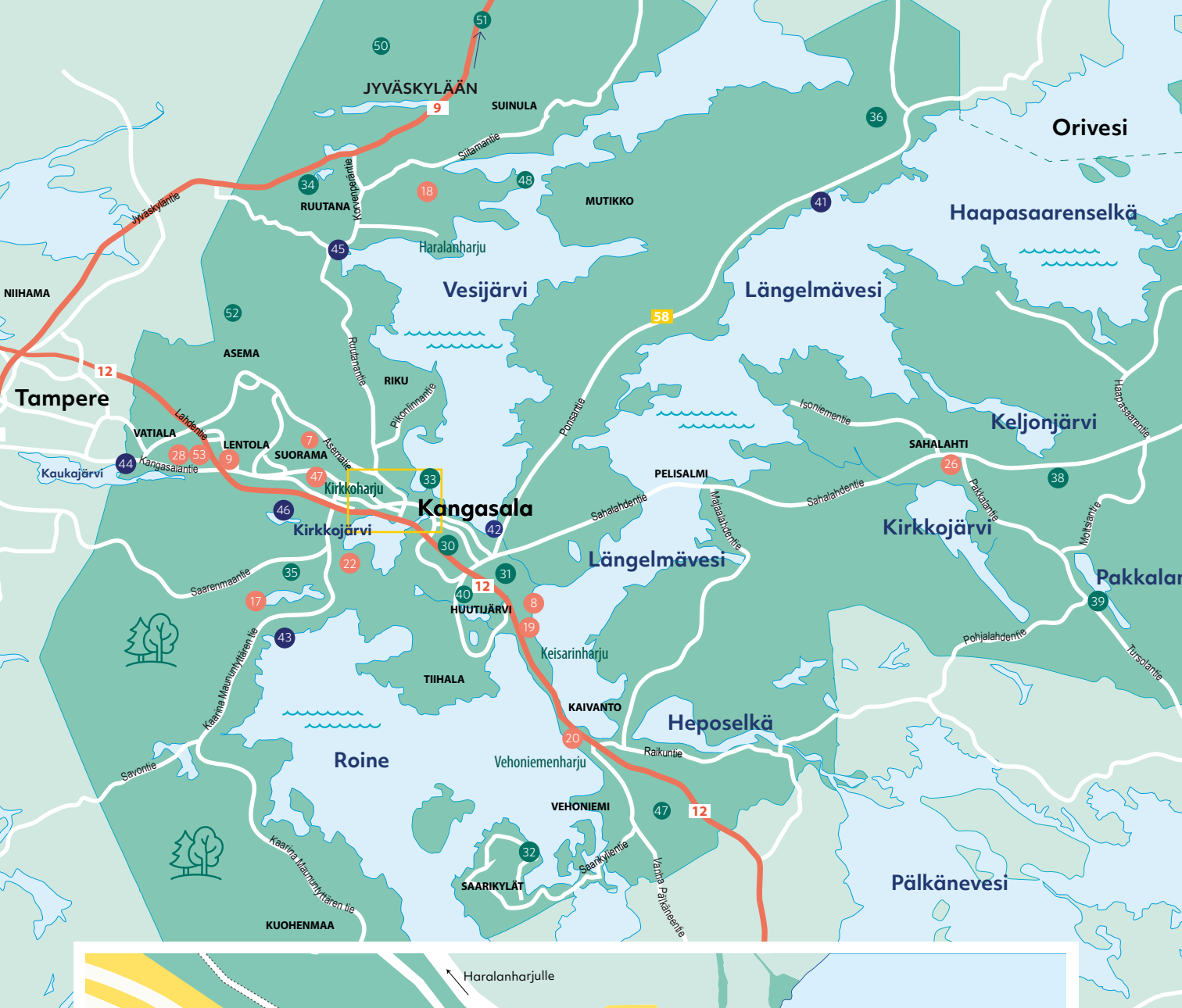
Leirikeskuksessa Längelmäveden rannalla on 6 mökkiä, joissa majoitustilaa n. 38 hengelle. Grillikota, laavu ja rantsauna. Käytössä 1.5-30.9.

*Varaukset:
vapaa-aikapalvelut@kangasala.fi
kangasala.fi -> vuokrattavat tilat ja paikat*

**Kangasalla on useita erilaisia
Airbnb-kohteita.**

**Tutustu osoitteessa:
airbnb.fi**

Matkailuneuvonta 1

Kangasala-talo
Kuohunharjuntie 6, 36200
Kangasala

Matkailuneuvonta
avoinna ti-la klo 11-16.
Tarkista poikkeusaukioloajat:
visitkangasala.fi

Jaa tunnelmasi #VisitKangasala

NÄHTÄVYYDET JA KÄYNTIKOHEET

- 1 Kangasala-talo / K-Kino / Kimmo Pyykkö -taidemuseo
- 2 Kangasalan Lepokoti / Kädentaitajien kesäpuoti
- 3 Pirtti
- 4 Pääkirjasto
- 5 Uimahalli Kuohu
- 6 Kirkkoharjun näkötorni ja kahvila
- 7 Sorolan virkistysalue ja kuntoportaat
- 8 Kangasalan kesäteatteri
- 9 Tam-Silk tehtaanmyymälä

PALVELUITA

- 10 Ravintola Paakari
- 11 K-Supermarket Kangasala / Alko / Pankkiautomaatti
- 12 Tori
- 13 Apteekki
- 14 Hotelli Kuohu
- 15 P-Kuohunparkki
- 16 Matkahuolto (Sipeta)
- 17 Posti (S-Market)

NÄKÖTORNIT

- 18 Haralanharjun näkötorni
- 6 Kirkkoharjun näkötorni
- 19 Keisarinharjun näköalatasanne
- 20 Vehoniemen näkötorni

MUSEOITA JA GALLERIOITA

- 21 Kangasalan kotiseutumuseo
- 1 Kimmo Pyykkö -taidemuseo
- 8 Mobilian Autokylä
- 22 Paikallismuseo Karjalainen kulttuurikeskus Äijälä
- 20 Vehoniemen Automuseo
- 23 Kuhmalahden taidepappila

KIRKOT

- 24 Kangasalan kirkko
- 25 Kuhmalahden kirkko
- 26 Sahalahden kirkko
- 27 Vehkajärven kirkko
- 28 Vatialan kappeli

LUONTOKOHEITA

- 29 Laipanmaa
- 30 Mäyrävuori
- 31 Pohtiolampi ja Sarsa
- 32 Saarikylät, retkiluistelu ja kanoottivuokraus
- 33 Vesaniemen sauna ja talviuintipaikka
- 34 Kaarinanpolku
- 35 Arboretum Frick

TILOJA JA PUUTARHOJA

- 36 Aholaidan lammastila
- 32 Haaviston luomutila/ Heikin leipä
- 37 Marjapuntari
- 38 Marjatila Tyrnikka
- 39 Sarkalan tila
- 40 Honkasen puutarha

UIMARANTOJA

- 41 Kautiala (Längelmävesi)
- 42 Huutijärvi (Vesijärvi)
- 43 Liuksiala (Roine)
- 44 Liuttu (Kaukajärvi)
- 8 Mobilia (Längelmävesi)
- 45 Ruutana (Vesijärvi)
- 46 Suorama (Suoramajärvi)
- 33 Vesaniemi (Vesijärvi)

LAAVUJA

- 47 Vehoniemen laavu
- 48 Lapinsaaren laavu
- 49 Ranta-Koiviston laavu

Kaarinanpolun laavut:

- 34 Mustijärven laavu
- 50 Personkolan laavu
- 51 Norojärven laavu
- 52 Katajajärven laavu

MUITA KOHEITA

- 53 Kaupunki-info (Prisma-keskus)
- 54 Kaupunginvirasto
- 55 Tapahtumakenttä
- 56 Tredu / Roine-kampus

Katso ravintolat ja kahvilat sivulta 45.

KANGASALA

Matkailuopas 2021

